

Zgodba o pomorski dediščini – Mala barka 2

2017

Wyg savjetovanje, d. o. o.,
Institut za razvoj i
međunarodne odnose
(IRMO), Hotelsko i
destinacijsko poslovanje,
d. o. o., Zagreb

Naročnik: Primorsko-Goranska županija

Oktober 2017

Avtorica: Daniela Angelina Jelinčič (IRMO)

Prispevki: Margarita Jurišić, Ana Kolonić, Matea Senkić, Simone Stankić, Sanja Tišma, Nikica Vukelić (IRMO) in Mirela Švaić (Gulliver travel)

Seznam preglednic

Preglednica 1. Turistično atraktivna pomorska dediščina projektnega območja kot osnova za pripravo Zgodbe o pomorski dediščini.....	17
Preglednica 2. Temeljne teme kot destinacijska diferenciacija.....	22

Seznam slik

Slika 1. Tradicija bark v javnem prostoru.....	66
Slika 2. Klop v javnem prostoru.....	67
Slika 3. Izdelava figur iz peska I.....	67
Slika 4. Izdelava figur iz peska II.....	68
Slika 5. Izdelava skulptur iz kamna s plaže.....	68
Slika 5. Uporaba blagovne znamke Sardine.....	69

Vsebina

1	Uvod.....	4
2	Rezultati analize osnove virov, ki so povezani s pomorsko dediščino na projektnem področju s potencialom za turistično valorizacijo.....	4
2.1	Reka.....	4
2.2	Mošćenička Draga.....	6
2.3	Lošinj - Nerezine.....	7
2.4	Krk.....	10
2.5	Rovinj.....	12
2.6	Izola.....	14
2.7	Piran.....	15
3	Destinacijska diferenciacija in predlog interpretacijskih tem, ki so povezane s pomorsko dediščino	22
4	Načrt uporabe interpretacijskih tem po destinacijah ali kot celote.....	23
5	Edinstvena zgodba o pomorski dediščini projektnega območja	33
5.1	Besedilo zgodbe o pomorski dediščini.....	35
	Priloga 1 – Predlog za enodnevni izlet Krk.....	44
	Priloga 2 – Predlog za enodnevni izlet Reka.....	45
	Priloga 3 – Predlog za enodnevni izlet Izola in Piran.....	46
	Priloga 4 – Piran v obstoječih aranžmajih	47
	Masterchef Slovenia – Wine & Dine program.....	47
	PureQuest Adventures – Croatia & Slovenia.....	50
	Priloga 5 – Predlog za enodnevni izlet Rovinj.....	58
	Ultimate Culinary Istria program.....	59
	Priloga 6 – Predlog za enodnevni izlet Lošinj – Nerezine	61
	Priloga 7 – Predlog za enodnevni izlet Mošćenička Draga	62
	Priloga 8 – Predlog itinerarija Pomorska in ribiška dediščina hrvaškega primorja	63
	Priloga 9 – Zamisli za proizvode in urbanistično načrtovanje na temo pomorske dediščine	66

1 Uvod

Sedem destinacij obmejnega območja, Reka, Mošćenička Draga, Lošinj - Nerezine, Krk, Rovinj, Izola, Piran, ki so vključene v projekt "Mala barka 2", ima izjemno bogato pomorsko dediščino. Na podlagi te dediščine so že obstajale zanimive, vendar le občasne pobude, ki so bile nato združene v projekt "Turistična valorizacija pomorske, ribiške in ladjedelniške dediščine severnega Jadrana z oblikovanjem novih turističnih proizvodov" (kratica: Mala barka), ki je bil izveden v letih 2015–2016. Rezultati tega projekta so pokazali zanimive vire pomorske dediščine, vendar pa so ti še vedno nezadostni in brez pomembne turistične valorizacije. Nekatere od projektnih destinacij so lahko v tem pogledu dosegle dober napredek (npr. Rovinj), vendar so glede na skupno območje projektnega področja v tem pogledu vidna nesorazmerja. Zato je bila narejena sodobna, privlačnih in priljubljena Zgodba o pomorski dediščini na projektnem območju, da bi se enakovredno vrednotil prostor in da bi obstoječa dediščina ter obstoječi/prihodnji izdelki, povezani s pomorsko dediščino, našli pot do turističnega trga.

Ustvarjanje Zgodbe je temeljilo na virih, povezanih z različnimi vidiki, kot so npr. pomorstvo, ribištvo, ladjedelništvo, pripovedke/bajke, povezane z morjem, prehrana/kulinarika itn. Analizirali smo bazo virov, predvsem rezultate predhodnega projekta "Mala barka" (obstoječa baza podatkov pomorske dediščine projektnega območja). Poleg tega so bile opravljene desktop analize iz razpoložljivih virov literature ali internetnih virov, pri čemer so bili opravljeni pogovori s predstavniki vseh destinacij, da bi ugotovili, ali ima izbrana tema potencial za kulturno-turistični razvoj na določeni destinaciji. Po dobljenih rezultatih analize je bila predlagana najustreznejša tema za vsako izmed projektnih destinacij (Reka, Mošćenička Draga, Lošinj - Nerezine, Krk, Rovinj, Izola, Piran) in načrt za njihovo izkoriščanje. Načrt bo služil kot konkreten akcijski načrt, ki bi moral končno privedi do ohranitve pomorske dediščine in večjega števila obiskovalcev znamenitosti, povezanih s pomorsko dediščino.

Nazadnje so vse interpretacijske teme povezane z edinstveno zgodbo s ciljem turistične valorizacije celotnega območja projekta. Rezultati te projektne naloge bodo služili vsem destinacijam oziroma projektnemu območju za namene interpretacije ali trženja.

2 Rezultati analize osnove virov, ki so povezani s pomorsko dediščino na projektnem področju s potencialom za turistično valorizacijo

Analiza pomorske dediščine projektnega območja je vključevala materialne in nematerialne kulturne dobrine, ki imajo potencial za turistično valorizacijo. Čeprav je osnova kulturnih dobrin, povezanih s pomorskimi zadevami, precej širša (glejte rezultate projekta Mala barka, natančneje Študija oblikovanja baze podatkov pomorske, zgodovinske in kulturne dediščine), vsa te navedene kulturne dobrine nimajo enako močne turistične privlačnosti. Zato ta analiza vključuje tiste kulturne dobrine, ki so se s pogovori z lokalnimi zainteresiranimi stranmi/projektnimi partnerji ugotovili takšni potenciali in dosegli soglasje in ki se vklaplajo v samo Zgodbo o pomorski dediščini, ki je v središču te projektne naloge. V povezavi s tem je analiza osnove takšnih virov predstavljena v besedilu za vsak cilj posebej oziroma tabelarno za vse destinacije na projektnem območju (preglednica 1).

2.1 Reka

Mesto Reka je glavno hrvaško pristanišče in tretje največje mesto na Hrvaškem. Je središče Primorsko-Goranske županije, katerega gospodarstvo se je tradicionalno oblikovalo ob pristanišču in industriji. Madžarska vlada je še v 19. stoletju zaradi idealnega geografskega položaja in globine morja v Kvarnerskem zalivu razvila Reko v eno največjih evropskih pristanišč in močno industrijsko središče. V začetku devetdesetih let 20. stoletja je prišlo do industrijskega zloma in nenadnega zmanjšanja pristaniškega prometa, zato se je v novem tisočletju Reka začela obračati k razvoju turizma in storitvenega sektorja.

Pristanišče Reka – Leta 1860 je začela gradnjo novega pristanišča Reka, ki je bila v celoti končana do začetka 20. stoletja in pripravljena za čezoceanskoipotniški promet. Danes pristanišče sestavljajo štirje pristaniški kompleksi: Glavno pristanišče, Petrolejsko pristanišče, Sušaško pristanišče in Kontejnerski terminal Brajdica. Glavno pristanišče je zaščiteno z valobranom dolžine približno 1768 m. Valobran je danes cona za pešce, ribiško pristanišče in potniški terminal. Pristaniška skladišča in pristanišča (Budimpeštansko, Praško, Visinov pomol) (1893–1913) so zaščitena kot posamezne nepremične kulturne dobrine. Pomen pristanišča se v zgodovini odraža v gospodarstvu in industriji pa tudi v potniškem prometu. Pristanišče Reka je služilo tudi kot pristanišče migracij, zlasti za Ameriko. Dobro je znan rek nekdanje župan Reke Nede Andrić "Reka je pristanišče, pristanišče je Reka".

Ladjedelnica – Reka ima tri ladjedelnice: Kantrida, 3. maj in Viktor Lenac.

Torpedo – Lansirna postaja torpedov in kompresorska postaja za polnjenje torpedov z zrakom v sestavi nekdanje tovarne "Torpedo" (1933–1935); reški torpedo je prvi na svetu.

Palača Jadran je od leta 1897 sedež ladjarja Jadrolinija.

Svetilnik Mlaka je zgradba pomorske signalizacije od leta 1884.

Pomorski in zgodovinski muzej Hrvaškega primorja Reka ohranja in razstavlja predmete arheoloških, etnografskih, umetniških, kulturno-zgodovinskih in pomorsko-zgodovinskih značilnosti v obdobju od prazgodovine do današnjega časa. Delo muzeja poteka prek Arheološkega, Etnografskega in Kulturnozgodovinskega oddelka ter Oddelka za pomorsko zgodovino, katerega bogata raznolikost materialov je urejena po zbirkah. V smislu pomorske dediščine je treba omeniti zbirko ladijskih dnevnikov, osnutek in dokumente; Zbirko maket in modelov parnikov; Zbirko navigacijskih instrumentov in ladijske opreme; Zbirko Croatialine in Zbirko geografskih kart, načrtov in arhitektonskih risb.

Plovila – Lesena jadrnica trabakul "Larus", zgrajena leta 1930, ena od zadnjih ohranjenih tovrstnih ladij, je ohranila verodostojni videz in dimenzije; Motorno ladjo "Galeb" – prvotno italijanska trgovska ladja iz leta 1938, pozneje v floti Jugoslovanske RM, potovanja ladje povezana z Gibanjem neuvrščenosti in političnih stikov z državniiki tretjega sveta (simbol te dobe), ohranjenih motorji ladje.

Zgodba o reški jadrnici – Stefano je bila reška jadrnica, ki je doživela brodolom v bližini Avstralije (pri rtu North West Cape na obali Ningaloo) leta 1876, vendar so se nekateri mornarji uspeli rešiti in se ladijski dnevnik hranil v Pomorskem in zgodovinskem muzeju Hrvaškega primorja Reka. Ladijski dnevnik priča o zgodbi preživelih mornarjev med Aborigini. Od skupno sedemnajst članov posadke sta to šestmesečno obdobje preživela samo dva mornarja. Miho Bačić in Ivan Jurić sta preživela tako, da sta se pridružila nomadski skupini Yinikurtira, s katero sta živela tri mesece, do 18. aprila 1876, ko ju je Charles Tuckey pobral s svojim kuterjem "Jessie". Vila Velebita katere pomorski ladijski dnevnik je v Pomorskem in zgodovinskem muzeju Hrvaškega primorja Reka. To je legendarna šolska ladja, kjer je skoraj šestdeset generacij hrvaških pomorcev pridobilo prvo pomorsko izkušnjo. Običajno je plu v Sredozemlje do Grčije. Uničen je bil med drugo svetovno vojno v Italiji. Razen kot šolska ladja je služila tudi za študentske ekskurzije in za hidrografske raziskave.

Izobraževanje povezano z pomorstvom – Pomorska šola Bakar je najstarejša strokovna šola na Hrvaškem, ki izobražuje dijake za pomorske navtike oziroma Tehnike za ladijske ključavničarje. Pomorska fakulteta Univerze v Reki tradicijo črpa iz leta 1866, ko je delovala Vojno pomorska Akademija. Študenti se izobražujejo s pomočjo tehnologij na morju in pomorskem prometu; Ladijska strojegradnja, Elektronska in informacijska tehnologija v pomorstvu; Tehnologija in organizacija prometa; Logistika in upravljanje v pomorstvu in prometu.

Dogodki – Fiumara – Kvarnerski festival morja in pomorskih tradicij v retro slogu. V času dogodka se Reka "vrne 100 let v preteklost", ko je prostor vzdolž mrtvega kanala bil prostor vsakodneвне intenzivne trgovine. S povezovanjem pomorskih in trgovske tradicije preteklosti z današnjim vsakdanjim življenjem, "Fiumare" postane nekakšen svojevrsten časovni stroj na verodostojnih lokacijah Delte – Mrtvega kanala in Verdijeve ulice – povezave s tržnico in lokom. Tradicionalne lesene barke na jadra usidrane v Mrtvem kanalu, trgovci in obrtniki v tradicionalnih nošah s celega območja Kvarnerja, interaktivne pomorske delavnice pomorskih in ribiških veščin, delavnice ladijskih modelov in promocija starih običajev, fotografij in slik, tradicionalnih pesmi in plesov, gastronomska ponudba domačih jedi in vin, organizirani ogledi gledališča in zgodovinskih lokacij ozkega mestnega jedra, regate tradicionalnih bark na jadra; Fiumanka – jadralski dogodek, športna regata, ki obstaja od leta 1999, in poteka junija; Regata tisoč otokov – v septembru poteka regata s petletno tradicijo, kjer se pluje iz Reke v Tivat in nazaj do Reke, ime pa je dobila, ker poteka med več kot 1.000 jadranskih otokov; Reka Navtik show – sodoben navtični sejem, ki obstaja od leta 2013.

2.2 Mošćenička Draga

Mošćeničko Drago označuje stoletja pomorska tradicija. Ta kraj je rodil številni znane kapitane in pridne mornarje, o čemer pričajo številne slike zaobljube ki jih najdemo v številnih cerkvah mošćeničke in brseške župnije. Lepo staro mesto z ozkimi hišami in spusti se spušča strmo v morje. V njegovi osnovi leži majhno simpatično pristanišče v katerem so nameščeni ribiški čolni, majhne barke in v poletnih mesecih majhna marina za ladje turistov. Staro mestno jedro je tipično ribiško naselje, ki sega v konec 19. stoletja, ko so se prebivalci Mošćenice in okoliških vasi počasi preselili na obalo zaradi lovljenja rib. Mošćenička Draga se je razvila kot ribiško pristanišče Mošćenice, ohranjeni zapisi segajo v leto 1436 in omenjajo naselje v pristanišču Sv. Marine. To je glavni upravni center občine. Samo mesto šteje okoli 900 prebivalcev, ki se večinoma ukvarjajo s turizmom in ribolovom.

Morska hiša je interpretacijsko središče Ekomuzeja Mošćenička Draga, ki se razprostira na dveh nadstropjih objekta, ki se nahaja znotraj zaščitenega območja, s površino približno 28 kvadratnih metrov pritličja in okoli 26 "kvadratov" prostora v nadstropju. Tema pomorske dediščine se obravnava s tremi prevladujočimi vidiki: ribištvo, pomorstvo in tradicionalno ladjedelništvo. V pritličnem razstavnem prostoru "Ribarija – pekjarija", skupaj s standardnimi temami, kot so tip in tipologija omrež in ribolovnega orodja ter vrste svetilk, ki se uporabljajo pri ribolovu, kaže načine ribolova rib in krpanja mrež oziroma elemente skupne dediščine iz časa slovanske skupnosti –, trneki, vrše, osti, mreže. Del zbirke je bil zbran od lokalnega prebivalstva, del materiala pa je izposojen iz Pomorskega in zgodovinskega muzeja Hrvaškega primorja Reka. V tej temi je posebna pozornost namenjena ženskam, večinoma moško percipiranem svetu. Ob vstopu v interpretacijski center bodo obiskovalci lahko videli in se preizkušali v vezanju vozlov. "Majne barke Kvarnerja", prostor Centra v 1. nadstropju, prikazuje tradicionalno pomorsko arhitekturo – delavnico s pripadajočimi orodji, modeli in načrti, ki so značilni za lokalno ladjedelništvo, video posnetke iz prejšnjih prizorov in regat tradicionalnih jadrnic v Mošćenički Dragi, kot tudi posnetek obale na območju Občine Mošćenička Draga. Pomorska zgodovina območja Mošćenička Draga iz časa jadrnic, oziroma med obema vojnama je prikazana z postavo »I moj nono je navigal« z mnogimi artefakti, kot sta stara signalna zastava, slika zaobljube stara 130 let iz cerkve Blažene Device Marije iz Kraja, navigacijske instrumente in podobne eksponate .

Pregled in regata tradicionalnih jadrnic ki je tradicionalno potekala julija v Mošćenički Dragi. Organizatorji tega dogodka so Turistična skupnost Občine Mošćenička Draga, Občina Mošćenička Draga in Katedra Čakavske skupščine občine Mošćenička Draga. Dogodek temelji na kulturni in zgodovinski dediščini ter ima športni značaj. Na pregledu in regati sodelujejo tradicionalne lesene barke tipa batane, pasare, guc, gajeta, leut in druge, opremljene s tradicionalnimi jadri

(oglavno, latinsko, sošno ...). Ta dogodek je največji te vrste v Primorsko-Goranski županiji, združuje veliko število udeležencev, domačinov in številnih turistov. Dogodek poudarja avtohtono vrednost destinacije, ceni tradicionalno dediščino in spodbuja koncept kulturnega turizma. V programu prireditev in regat tradicionalnih jadrnic so predstavljeni domači izdelki in spominki, avtohtone gastronomske in etnične ponudbe, v okviru prireditev pa sodelujejo likovni in glasbeni umetniki.

2.3 Lošinj - Nerezine

Nerezine so priobalen kraj v sestavi mesta Mali Lošinj, ki je trenutno ena najambicioznejših destinacij Primorsko-Goranske županije in Hrvaške nasploh. Mali Lošinj je kot otok zdravja in razvojno vspodbujen z močnim podjetjem Jadranka, d. d. ki upravlja večino hotelov in kampov. Mali Lošinj je v zadnjih petih letih znatno razvil hotelske zmogljivosti (dominantno visoka stopnja kakovosti). Poleg tega je zgradila tudi kapitalsko infrastrukturo (letališče).

Ladjedelnica Nerezine – Leta 1897 se je začela gradnja nerezinskega pristanišča z južnim vetrobranom. Sabino Martinolić, sin izdelovalca ladij Martina Martinolića iz Malega Lošinja, je leta 1912 tukaj zgradil ladjedelnico. V Nerezinah je bilo leta 1899 registriranih 17 ladij z 564 toni in 63 članov posadk. Nerezinci so se večinoma ukvarjali z sekanjem kakovostnih drv za gretje in prodajo na tržišču Severnega Jadrana. Zato so gradili vedno več ladij in povečali tonažo. Pred 2. svetovno vojno so dosegli najvišjo točko razvoja obalne flote, leta 1940 so imeli 26 ladij. Toda vojaško urušenje je uničilo floto Nerezin, konec vojne pa so dočakale samo ladje: "Nuovo Oriente", "Salvatore", "Madonna di Rosario", "Carmen", "Ricordo di San Antonio" in "Daniele Manin". Druge ladje so bile nacionalizirane in napotene zunaj Nerezine, medtem ko so številni lastniki plovil, kapitani in mornarji ostali brez lastnine in dela, kar je vodilo k velikemu izseljevanju prebivalstva, leta 1955 pa je bila celo ukinjena občina. Prvi direktor družbe "Lošinjska plovdba", ustanovljene leta 1956, s sedežem v Malem Lošincu, je bil Nerezinec Smiljan Rukonić, katerega ime je povezano z rastjo te družbe. Leta 1986 je kupil do tedaj največjo ladjo "Nerezine" nosilnosti 34478 ton, ki jo je prodal leta 1991.

Plovila – Lesena motorna ladja "Dražica" – loger – Nerezinac. Ladja je vrsta tovarne jadrnice, ki se je uporabljala za prevoz lesa, apna, peska in drugega tovora. čeprav včasih številni na severno jadranskih otokih, obstaja samo en znan preživel primerek, logerja "Nerezinac". Predpostavlja se, da je bila zgrajena okrog leta 1880, vendar o tem ni natančnih podatkov. Obnavljala se je leta, da bi jo postavili v prvotno stanje in bila vključena na seznam zavarovanih kulturnih dobrin Republike Hrvaške. Loger je dolg 19,6 metra, ima dva jambora in nosilnost približno 300 ton. Običajno je bilo, da je posadka logerja štela kapitana in tri do štiri mornarje. Loger je trenutno v rekonstrukciji, zasnovan kot center za interpretacijo. Cilj predstavitve je predstaviti značilnosti vsakodnevnega življenja na ladji konec 19. stoletja. Zasedran bo v Malem Lošincu pred Muzejem Apoksisomena; Guc iz leta 1952 dolžine 4,5 m, v Nerezinah poteka rekonstrukcija in bo po rekonstrukciji v Nerezinah v pristanišču, pred hotelom Televrin.

Dogodki – Nerezinski "Muaj" – Prvo nedeljo v maju se v Nerezinah prireja star folklorni običaj Muaj (maj, svibanj) – praznik spomladi, mladosti in novega življenja, s katerim se daje čast tudi mojstrstvu nerezinskim kalafatom, ki so uporabljali hrastov les za izdelavo svojih bark. V soboto na predvečer praznika so se nerezinski mladci dogovorili čigavo ladjo bodo izvlekli iz morja in privlekli na trg Studenac. To bi bil barka od očeta deklice, ki naj bi bila prva poročena. Potem bi prinesel velik hrast (dubac) in iz dvorišča hiš deklic bi neopazno "ukradli" posode s cvetjem in druge stvari, ki bi jih prinesli na trg. Drevo se je krasilo z rutami, tako da ko so se družine zjutraj odpravile k maši, so bile presenečene s trgov z okrašeno barko, hrastom in številnimi cvetličnimi vazami. Po maši se je na trgu ob mehu plesal nerezinski ples "Milo – drago", starši pa so pozneje zbrali vaze, oče dekleta, čigar barka je bila izvlečena na trg, obdaril fante s pijačo, da bi mu vrnili čoln v morje; Festival "Lošinjskim jedrima oko svijeta" je posvečen bogati pomorski in ladjedelniški tradiciji otoka Lošinja. Ideja za oblikovanje te vrste festivala je izhajala iz želje po ohranjanju, revitalizaciji in turistični valorizaciji pomorske dediščine skozi

oživljanje in predstavitev zgodovinske in kulturne dediščine lošinjskega pomorske dediščine, ki je v svoji zlati dobi živela od 1853 do 1884. Festival poteka od 2. do 23. septembra 2017. V Malem Lošnju se je začel s 5. regato pasar na vesla in se končuje z 41. nerezinsko regato tradicionalnih jadrnic. V času festivala so bili organizirani številni športni, kulturni dogodki, predstavitve tradicionalnih veščin in obrti, koncerti, gastronomske prireditve, razstave lošinjskih kapitanov in jadrnic v Muzeju Apoksiomen ter razstava Mario Tarabocchi v Lošinjskem muzeju Palači Fritzi.; Nerezinska regata tradicionalnih bark na jadra ki je letos potekala 41. Jadrane regate lesenih pasar v Nerezinah so se začele leta 1920 in trajale do leta 1942, ko so bile zaradi vojne prekinjene (regata 1942. ni potekala). Leta 1950 je Jadrani klub Jugo iz Malega Lošinjaja v Nerezinah pripravil regato, ki je ponovno vzpodbudila regato tradicionalnih bark. Tako so bile regate lesenih pasar ponovno organizirane leta 1954 in so trajale do leta 1966, potekale so ob še drugih igrah na morju skupaj z Avguštom, nerezinskim ljudskim praznikom Porcijunkule (Angelske Gospe), ki se pozneje razvija v Nerezinske poletne igre.

Lošinjski kapetani – ta kraj je imel pomorščake na vseh morjih in oceanih, ki so pluli še v 15. stoletju po vsem svetu, še posebej pa so bili znani in iskani 18. in 19. stoletju. Prvi poveljnik lošinjske flote je bil Anton Botterini, prvi lošinjski pomorec, ki je v začetku 17. stoletja pridobil uradno znanje. Prvi mornar je, ki je omenjen v prvem zapisanem podatku, ki govori o povezavi Lošinja z morjem. Odlikovan je bil saj je na svoje stroške ohranil okoli ducat oboroženih ladjic z posadko, da bi zaščitil svoje vasi pred uskoškimi napadi, kljub dejstvu, da flota ni bila družinska, ampak je veljala za lastništvo meščanov Velega Lošinja.

V 16. in 17. stoletju je patron (paron, pokrovitelj) označil ladjarja, pa tudi ladijskega poveljnika. Izraz kapetan je označeval vojaško ne pa pomorsko časnštvo. V 17. stoletju v Malem Lošnju so bili registrirani 4 patroni: Luka Premuda, Ivan Premuda, Matija Premuda Ivanov in Matija Dundić, vendar ni omenjen noben poveljnik večje ladje. Vse do konca 17. stoletja. je Mali Lošinj imel le ducat majhnih ladij.

Leta 1727 je bil omenjen prvi kapitan dolge plovbe iz Malega Lošinja Dominik Dundić, sledili so mu Dominik Tarabochia, Matija Nikolić in Antun Premuda.

Lošinjske kapetanske družine so:

Družina Budinić (Budnich)

Prvi kapetan je bil Antun (Antonio) Budinić znan kot Antigo (1714 –1791). Ko je državna ladja "Adria" nasedla leta 1753, Antigo je iz nje rešil vse blago, guverner Lorenzo Moro pa ga je nagradil s štirimi dukati. Njegov sin Peter (Pietro) je bil prvi lošinjski kapetan, ki je preplul Atlantik z ladjo "Santo Domenico" do Jamajke skoraj dve leti. Od drugih znanih kapitanov družine se navaja tudi kapetan Šimun (Simeone) Budinić, Marcantonio Budinić, Antun Budinić ml., Aleksandar Budinić in Markantoni (Marco Antonio) Budinić.

Družina Petrina

Petar Petrina (Ride) (1608–1693) je bil prvi kapetan dolge plovbe na otoku Lošinj. Plula je do Anglije in sodelovala v pomorskih vojnah za Kandijo (Kreto) na strani Benetk proti Turkom. Augustin Petrina st., Ridejev sin, on je bil kapitan trgovske nave, nato pa kapetan vojaških ladij. Kot kapetan se iz te družine omenja tudi Petar Antonio Petrina, Stjepan Petrina, Petar Antun Petrina, Filip Petrina, Augustin Petrina Ml. (Agostino Petrina Stefanov), Petar Vincent Petrina in Aldebrand Petrina kot enega najpomembnejših poveljnikov zlate dobe lošinjske mornarice.

Družina Kozulić (Cosulich)

Ustanovitelj družine je Marko Kozulić (1776–1842), poimenovan Grubeša. Znani družinski kapetani so bili Antun Felice, Fausto (1845–1908), Kalisto - Callisto (Mali Lošinj 1. 4. 1847–Trst 1918) in Alberto (1849–1927), treba je omeniti brate Cosulich iz Trsta, ki so ustanovili Avstro-ameriško ladjarsko zvezo.

Družina Leva

Po poreklu iz Španije, družina je imela Petra Jakova Leva kot prvega poveljnika iz vzhodnega Jadrana, ki je obplul Cape Horn. Potem sta bila še kapetana Ivan Antun Leva in njegovi 4 sinovi, ki so bili kapetani.

Družina Busanić (Bussanich)

Antun (Antonio) Busanić je bil prvi poveljnik vzhodnega Jadrana, ki je obplul Rt dobrega upanja.

Družina Tarabokija (Tarabocchia)

Kot kapitan je omenjen Ivan (Giovanni) Antonio Tarabocchia (1804–1881) in Giovanni Tarabocchia.

Družina Jerolimić (Gerolimich)

Kapitan Candido Andrea Gerolimich (3. 1. 1816–21. 9. 1884) je bil ustanovitelj ladjarske in kapetanske družine. Ob njem se omenja tudi sin Giuseppe Gregorio Gerolimich.

Od drugih kapetanskih družin se omenja še družino Hreljić (Hreglich), družino Premuda, družino Raguzin (Ragusin, Raguzinić), družino Skopinić (Skopinich) in družino Vidulić.

Slavni lošinjski kapetani

Aldebrand Petrina – njegovo izjemno pomorsko sposobnost je pokazala na svojem zadnjem potovanju v Čilu leta 1906, tik pred smrtjo, ko je postavil rekord z "Contesse Hilde" – najkrajšo pot iz Jadranskih pristanišč do Čila (od Trsta prek Rta dobrega upanja do Taltale v 94 dneh). Čilski časopisi so takrat o njem pisali kot o junaku. To je bil še en dokaz, da so bili naši mornarji in poveljniki na jadrih enakopravni v potovanjih po oceanih s favoriziranimi Norvežani in Angleži.

Branko Širola – zadnji jugoslovanski poveljnik čezoceanskih jadrnic in zadnji poveljnik zadnje lošinjske jadrnice "Contessa Hilda". Ob kapetanu Aldebrandu Petrinu in M. Martinoliću je bil najmlajši poveljnik jadrnic na dolge proge na Hrvaškem.

Ottavio Martinolić – je imel za sabo dolgo pomorsko in kapetansko zgodovino, začel je pluti s štirimi leti.

Anton Botterini – prvi znan lošinjski mornar, ki je v začetku 17. stoletja pridobil uradno znanje. Bil je tudi poveljnik velološinjske obrambne flotilje.

Antonio Ivančić – poveljnik potniških ladij "Martha Washington", "Oceania", "Saturnia", "Atlanta". V starosti 16 let je kot kadet plul na jadrnici "Vir" in nato na "Contessi Hildi" pod poveljstvom Aldebrande Petrine.

Kapetanova hrana

Obstoječi turistični produkt Lošinja je **Kapetanova hrana**: brodet iz suhe hobotnice z polento; brodet iz hobotnice kapetana Petrine; polnjeni ligenj; črna rižota "grazia divina, copate, šurlice z jagnječim/govejim drobovjem (Kalandraka) – mornarji so se popularno imenovali "mila mama", ker je bila običajna hrana, carpaccio od gofa "Anton Botterini".

Kot znana kapetanska jed se omenja tudi Zaladia – (žaladia, ribja želatina), ki je konzervirana riba in se šteje za delikateso, ki so jo cenili beneški gurmani in Verze napofrig – jed, ki se je tradicionalno pripravljala ob fritulah na božični večer.

Živila na ladjah – na ladjah so se nahajala najpogostejše naslednja živila: krompir, fižol, moka, soljeno meso v sodih, slanina, sardine, slani sir, živi prašiči in žive kokoši, ki se nosile jajca, ta jajca pa so jedli s pršutom. Potem prihaja s paradižnikovo omako, česnom, meso iz soda, čebula, bakalar, testenine, ječmen, poklenta, maslo, oslič iz soda, trdi sir. Poleg tega rum, cherry, vermut, acido tarzarico (vinska kislina) z sodo bikarbono, ki služi proti zgagi in vodo z vinsko kislino in sladkor. Na čezoceanski poti so lovili albatrose, njihovo meso ni bilo ravno okusno. Lovili so tudi morske pse, čigar rep je kot trofeja pripadal ladji, kost kapetanu za palico in mornarjem meso in koža. Včasih se je žeja na ladjah "gasila" samo z eno pletenko vode na dan, v težkih trenutku pa je s palube odmevala pesem: "Kalandraka ka je na piru, rogi kogu i dispensiru". Voda je bila običajno neomejena za potrebe kuhinje, posadke in kajut, vendar je bila v času suše pod nadzorom.

Lošinjska Capehorni "Francesco Giuseppe I." in "Contessa Hilda" po dnevniku kapetana in pomorca Branka Širola – Jadrnici Francesco Giuseppe I. in Contessa Hilda so pripadale ladjarju Franju Levi iz Velikega Lošinja. Po značilnostih je bila Francesco Giuseppeja I jadrnica nava Contesse Hilde pa bark Na ladji Francesca Giuseppe I., je mladi poročnik, devetnajstletni Branko Širola, prvič obplul svet leta 1902/1903 na enem od zadnjih jadranskih capehornov. Konec januarja 1902. Francesco Giuseppe I. je plul iz Škotske proti Equatorju in vse na jug do Rta dobrega upanja. Kot pravi Branko Širole, je vsak mornar vzel s seboj torbo z žimnico, dežna obleko, vrv za perilo, iglo, nit, kos platna, posteljnino, lonček, žlico, vilice in druge potrebščine. Po 105 dneh jadrnanja po južnem Atlantiku in Indijskem oceanu se je jadrnica končno približala Avstraliji. Med svojim bivanjem v Avstraliji, točneje v Sydneyju, se je posadka zamenjala in nato odšla na pot proti San Franciscu z tovorom oglja na ladji. Ladja je prispela v San Francisco po 132 dneh plovbe po Tihem oceanu. Po odhodu iz San Francisca – po predhodnem nalaganju tovara riža – 4. se je decembra 1902 Francesco Giuseppe I. podal na dolgo poto v London. Med letom 1908 je Branko Širola kot mladi kapitan dolge plovbe odpotoval v Newcastle v Avstraliji in prevzel poveljstvo jadrnice Contessa Hilda. Konec avgusta 1908 je ladjo izročil kapean Volarić, v začetku septembra pa je Širola končno stopila na mesto poveljnika Contesse Hilde. Bark Contessa Hilda je izplul iz Newcastla. Contessa Hilda je še naprej plula proti odprtemu Pacifiku, da bi končno prešla zloglasni Cape Horn 10. decembra in se odpravila proti Severni polobli. Sredi januarja 1909 je Contessa Hilda prestopila ekvator in se bližala Sredozemskemu morju in koncu potovanja. Po prihodu ladje v Cardiff v začetku marca 1909, je Contessa Hilda naložila svoj zadnji tovor premoga za Genovo in se odpravila na njeno zadnje potovanje. Ravno v času, ko se je nahajala v Cardiffu je ladjar poslal sporočilo, da je ladja prodana za staro železo. Po pristanku v Genovi in raztovarjanju tovara se je Branko Širola za vedno poslovil od Contesse Hilde in z njo tudi na splošno z jadrnicami dolge plovbe, na katerih ni nikoli več plul. Nadaljeval je svojo dolžnost na parnikih.

2.4 Krk

Mesto in pristanišče Krk

Staro naselje Krk, v času Rimljanov, se je imenoval Curicum, pozneje pa se imenuje Veglia. V letu 1000 so ga zasedli Benečani, vendar le začasno in od prve polovice 12. stoletja pa so knezi Frankopani upravljali Krk, začevši s knezom Dujmom. Krk je bil do leta 1358 in Zadarskem miru pod vladavino Benetk, nato hrvaško-madžarske države, da bi ga končno zasedle Benetke leta 1480, pa vse do leta 1797. Še danes je Krk obkrožen z deloma ohranjenim obzidjem, ki so ga Benečani okrepili s stolpi. V mesto se je vstopilo skozi štiri vrata, glavni grad nekdanjih Frankopskih knezov pa je bil zgrajen leta 1191. Pristanišče Krk se nahaja v

severozahodnem delu krškega zaliva. Pristaniški zaliv je zaščiten pred vetrovi in večjimi valovi, nekoliko z valobranom, ki vodi proti severovzhodu. Na vrhu valobrana je postavljena luč in kvadratni rdeči stolp. V pristanišču je tudi krška ladjedelnica. Glavni pomol se razteza v dolžini 45 m. Povprečna globina sidranja v pristanišču je ugodna za majhne ladje.

Ladjedelnica Krk se nahaja v centru mesta Krk. Je ena od starejših ladjedelnic na Jadranu prej znana po novogradnjah in remontu manjših lesenih ladij. Z razvoj navtičnega turizma je vse bolj usmerjena v delo z bolj sodobnimi materiali iz jekla in plastike. Danes lahko ladjedelnica nudi vse storitve, povezane z navtičnim turizmom (remonti lesenih, jeklenih in iz steklenih vlaken, mehanične in elektromehanične storitve in podobno). Registrirana je tudi kot suha marina in ima registriran potapljaški center, v katerem zagotavlja usluge potapljanja in prevoz gostov z motornim čolnom.

Plovila krška pasara Bodulka, guc Bodul, čbarka Bodulčica – zgrajene in porinjene v mestno pristanišče z namenom ohranjanja tradicionalne ladjedelniške dediščine in predstavitve zgodovine ribolova

Delavnica in muzej maketa ladje Željko Skomeršića – odličen umetniški inventar ladijskih maket, pomorskih kart in ladijskih inštrumentov, dragocenih publikacij, zastav in oblek ter vseh drugih neobičajnih in redkih predmetov, ki skupaj sestavljajo zbirni del, ki naj bi bil postavljen v Interpretacijskem centru.

Jadralni klubi – Plav

Dogodki – Krška jadra se v mestu Krku organizira od leta 1998. Gre za regato tradicionalnih plovil, namenjenih ohranjanju in predstavitvi bogate pomorske dediščine otoka Krka in širše. Ta regata je ena od najstarejših te vrste na naši obali. Organizatorji so leta 2015 z novim programom "Nočni ples bark" osvežili tradicionalni dogodek. To je nočno promenadno jadranje tradicionalnih čolnov v pristanišču Krk, da bi se še bolje predstavile tradicionalne barke. "Nočni ples" tradicijskih bark je zasnovan kot promenadno paradno jadranje pod svetlobo reflektorjev s priložnostnim glasbenim programom, recitalom o morju in ognjemetom. Regatno jadranje se tradicionalno odvija na praznik Marijinega vnebovzetja 15.8., točno ob poldne, ko dvanajstič odbije zvon iz krškega zvonika. Med dogodkom je pripravljen izobraževalni program, fotografska razstava, delavnica pomorskih veščin in bogat zabavni program.

Zgodbe – Zgodba o galeji Cristo Ressussitoi, ki obeležuje obletnico Lepantove bitke. S vzhodne obale Jadrana ob tej slavni bitki je bilo sedem mest ali sedem galej, poleg tudi krška. Skoraj polovica sil hrvaških mest v floti in človeštvu je bila ravno galaksija Cristo Ressussita pod poveljstvom ssoprakomita Ljudevita Cicute (Čikute), cesarsko-ogrsko galeja Sveti Nikola, ki jo je vodil soprakomit Ivan Dražić in rabska galeja Sveti Ivan, ki jo je vodil Ivan de Dominis. Papež Pij V., ki je nameravl ustaviti prodor Osmanlija in širjenje po Sredozemlju, je ustanovil Sveto ligo, zvezo sredozemskih držav, ki naj bi ustavila osmansko dominiranje v Sredozemlju. Armada Svetega zavezništva je sestavljala 209 galej, šest galeac in 28 tovornih ladij, od katerih jih je bila večina dubrovniških. Na krovu je bilo 80.000 ljudi, med njimi tudi

30.000 vojakov in 50.000 mornarjev in veslačev. Na levem krilu je bila galeja Cristiana Ressussita, 28 v prvi napadalni vrsti in uspeh tega krila je bil ključen za nadaljnji izid bitke. Maloštevilne galeje na desnem krilu osmanskega cesarstva so začele umik, kar je omogočilo levici pomagati krščanskim silam središča in desnega krila. Že v zgodnjem popoldnevu 7. oktobra je Sveta liga zmagala in označila končno konec turške dominacije v Sredozemlju. Narejena je bila replika vesla krške galeje v naravni velikosti (dolžina 12,5 m, teže 250 kg).

Arheološka in hidroarheološka najdišča – v obalnem predelu okoli mesta, veliko raztresenih antičnih in novodobnih najdišč.

2.5 Rovinj

Mesto Rovinj je bilo pomembno pomorsko pristanišče za trgovske ladje na poti od Bližnjega vzhoda do Benetk, rovinjski mornarji pa so izstopali s spretnostjo in pogumom. Dokazali so se v bitkah, ki so jih benečani vodil proti Turkom v 16. stoletju in v vojni leta 1648. so rovinjski piloti (poeoti) vodili trgovske ladje na severnem Jadranu in beneški laguni. Tri od 12 kapetanov vojnih ladij so bili odlikovani z odlikovanjem Vitez sv. Marka. Po enem od njih se imenuje eden od osrednjih vzponov starega mesta Garzotto. V 17. in 18. stoletju Rovinj je bil najmočnejši ladjedelniški, ribiški in pomorski center Istre (flota jadrnic) in najpomembnejši vir za pridobivanje belega in sivega kamna.

Plovilo – batana, tradicionalna rovinska lesena barka ravnega dna. skupaj z rovinjskim batielom, beneško gondolo, neretvansko trupo, komiško sandulo in številnimi drugimi ladjami, spada v veliko družino bark z ravnim dnom. Vir teh bark je treba iskati v prazgodovinskem obdobju, pri oblikovanju splavov in drevakov iz hlodov (monoksili). Plosko dno je bilo kot nalašč za plutje v plitvih vodah – jezerih, rečnih ustjih, lagunah in plitvih morskih obalah. PNe pojavlja se samo na Jadranu, ampak po Evropi in celo svetu. Namenjen je obalnemu ribolovu. Po tradiciji je ime batane povezano z zvočnim italijanskim glagolom battere (tolči udarjati, mlatiti), ki se povezuje z zvokom udarjanja ravnega dna v valove. V rovinjskem narečju so čolni, ki so lahko šli na odprto morje, opisali so s frazo: "Bòne da bàti màr!" (Dobre da premagajo morje!). Po drugih mnenjih ime čolna izvira iz starodavnega pomorskega imena batto. Z njim se je poimenovala majhna barka na vesla iz 14. stoletja, predhodnik današnjega čolna. Po tej razlagi je ime izposojenka iz stare anglosaške besede bat, iz katere je pozneje nastala angleška beseda boat – čoln. Do dvajsetih let prejšnjega stoletja je bilo število batanov v Rovinju sorazmerno majhno, saj se je ta čoln uporabljal le za določene vrste obalnega ribolova. Z začetkom uporabe petrolejskih svetilk in širjenjem uporabe vlečne mreže ali tratoza nočni ribolov z lučjo na sardine se je njihovo število znatno povečalo. Svoje zlate čase je doživela v 60. letih 20. stoletja, ko se je "Tomos" začel uporabljati kot pogon. Ta dvotaktni izvenkrmeni motor štiri konjske moči, proizvedenih v bližnjem Kopru v Sloveniji. Batana s tem postane hitrejša in bolj aokretna in iz ribiškega čolna postane najljubši čoln za zabavo in rekreacijo. V Rovinju je bilo malo družin, ki niso imeli batane in redki Rovinci, so bili, ki se v poletnih mesecih niso z njo vozili na kopanje. Pozimi pa so bili redki, ki z batano niso lovili rib in tako popravili družinski proračun. Pred Veliko nočjo je bilo težko prešteti batane s katerimi so njihovi lastniki lovili lignje in sipe za tradicionalno kosilo. Do danes je bilo v registru pristaniške uprave v Rovinju zabeleženih 241 batan. Batana odraža navade, tradicije, jezik, navade, mentaliteto in duhovno vzdušje Rovinja in njenih prebivalcev. Ne obstaja niti ena popolnoma identična batana. Na vsaki od njih lahko prepoznate roko njenega graditelja. Oblikovanje batane je bilo vedno zaupano lokalnim ladijskim tesarjem in kalafatom. Gradili so jih v ladjedelnici ali v skladišču v pritličju svojih hiš. Takrat je velikost skladišča določila velikost bodoče barke. Zaradi vzdrževanja se batane občasno jemljejo iz morja. Temelji ladijskotesarskega in kalafatskega poklica so imeli pogosto tudi lastniki batane, da so redno vzdrževali svoje barke. Tradicija izgradnje čolna v Rovinju, še posebej batane, je bila zelo živa in se je nadalje negovala z modeliranjem. S tem se predano ukvarja nekaj Rovinjcev: Alvis Benussi "Canuciàl", Giandomenico in Michele Quarantotto "Mèto", Giovanni Trani "Fasupe", Franz Kos, Klaudio Sošić, Rino Budičin "Ciudeîn", Francesco Benussi Scurlein, Mario Banich in Antonio Battistella. Danes graadi v Rovinju batane najmlajši graditelj batan Mladen Takač. Oglavno jadro batane, rov. vila tièrso, je štirioglate oblike. Ime se pripisuje načinu, kako se dvigne in pritrdi na jambor. Starejši in izkušeni rovinjski ribiči so rekli, da se točka, na katero se pritrdi dviznica oglavnega jadra, določa z meritvijo tretjine dolžine zgornjega križa in da se tudi jambor postavi na dolžino ene tretjine čolna, računajoč od krme, razmerje 1: 3 pa je razmerje med dolžino privetrnega in zavetrnega roba. Sešito je bilo iz bombažne tkanine in nato poslikano. Površina in teža jadra sta bili odvisni od velikosti batane. Polikava jadra je najprej služila

za impregnacijo in je podaljševala trajnost, vendar je sčasoma postala znak prepoznavnosti,

ki pomeni individualnost in identiteto lastnika. Vsaka družina je imela svoj znak na svojih jadrih po katerem so njeni člani, pa tudi ostali od daleč na morja prepoznali čoln in njegovega lastnika. Doslej je bilo zabeleženih več kot 95 jader rovinjskih družin. Barvani motivi so bili večinoma geometrijski, redkeje pa so se pojavljali figurativni prikazi, zapisi, številke in simboli. Najpogostejše

barve so bile rumene, rdeče in zelene. Okoli 1930 se je v

rovinjskem pristanišču nahajalo dvainpetdeset batan z pobarvanimi jadri. Od poznih šestdesetih let 20. stoletja se je uporabljalo jadro na batani.

Glasba – Tradicija batane je neločljiva od glasbene tradicije Rovinja, ki jo predstavlja bitinada – prvotni izraz rovinjske ljudske pesmi. Po tradiciji se je bitinada rodila med rovinjskimi ribiči, ki so ure preživeli v njihovih barkah, lovili ribe ali krpali mreže. Ker za instrumente niso imeli prostih rok, so se naučili, kako glasovno doseči vrhunsko izvedbo orkestra. To je izviren način izvajanja solo vokalne spremljave z imitiranjem glasbenih instrumentov za vsako pesem, ki jo pevec želi peti. Ko solist ali solista v duetu intonirajo izbrano skladbo, "bitinadurji" (tako se opredeljujejo pevci te skupine, ki je sestavljen iz petnajstih ali več članov), uporabijo vse svoje spretnosti pri posnemanju zvokov instrumentov hipotetičnega orkestra. Solist ali solisti v duetu najprej intonirajo izbrano pesem, nato pa bitinadurji začnejo s svojimi glasovi posnemati zvoke različnih – glasbenih instrumenti in se jih sliši kot orkester. Da bi dosegli usklajeno izvedbo najmanj trije ali štirje binaduri posnemajo glasove kitar kot kontrabasa. Potem, v skupinah ali samostojno, posnemajo zvoki drugih žic kitare z vsaj tremi glasovi, ki določajo akorde. Drugi člani zbora po želji posnemajo zvoke komplementarnih instrumentov, kot so mandolina in mandola, na narečju z imenom "tintina". Posamična izvedba je po navadi neponovljiva, ker je v znaku improvizacije. Gojenje in ohranjanje tradicije bitinade in bitinadurov v Rovinju še posebej nadaljuje Kulturno umetniško društvo Marco Garbin, Skupnost Italijanov iz Rovinja. Rovinjsko bitinado kot nematerialno kulturno dediščino najdemo na seznamu zaščiteneh kulturnih dobrin Ministrstva za kulturo Republike Hrvaške.

Hiša o batani je mednarodno nagraden muzej, ki na zelo sodoben, zabaven in aktiven način oživila bogato Rovinjsko ribiško tradicijo, ščiti materialno in nematerialno pomorsko kulturno dediščino ter ohranja in prikazuje običaje ljudi, ki so živeli stoletja v Rovinju, živeli povezani z morjem in njegovim bogastvom, s posebnim poudarkom na *batani*, tradicionalni rovinjski ribiški ladji. Celoten projekt ekomuzeja Hiše o batani je ena glavnih kulturnih oziroma zabavnih znamenitosti Rovinja. projekt ekomusej "Batana" iz Rovinja je vpisan v UNESCO-ov register najboljših praks za ohranjanje nematerialne kulturne dediščine sveta, dejavnosti v povezavi z batano pa se nanašajo na zaščito in ohranjanje umetnosti izdelave tega tradicionalnega lesenega plovila, tradicionalnih pesmi bitinade, lokalnega govora, ustvarjanja različnih tradicionalnih načinov uporabe predmetov in drugih tradicionalnih vrednot. Sestave muzeja so Hiša o batani (interpretacijski in dokumentacijski center s stalno razstavo); Spacio Matika (kraj poizkušanja, vonjanja, poslušanja in petja lokalne pomorske dediščine); Mali škver (kraj praznovanja nematerialne dediščine gradnje batan); Rovinjska regata tradicionalni leseni čolnov z oglavnim in latinskimi jadrom ali preprosto Regata (glavna rovinjska prireditel čolnov, morja in mornarjev); in Batanina pot (od Malega mola do Spacio Matika in po rovinjski obali, dve tematski poti – prva ob morju, ob spremljavi barkariola, druga pa je sprehod po obali, kjer obiskovalci spoznajo in doživijo Rovinj z »batanine perspektive«).

Mali škver – Na Malem škverju potekajo različni dogodki skozi celo sezono. Tisto, okoli česar se vrti celotna zgodba, je gradnja nove ali popravljalne stare batane: vsak dan poleti se lahko vidi, kako ladijski tesar, od prve do zadnje deske, izdeluje pravo rovinjsko batano. Popravljanje batane se vrnejo lastnikom, ki jih ponovno aktivirajo za ribolov ali za prosti čas, in nove batane služijo Ekomuzeju Batana za vožnjo z batanami iz Malega mola do gostilne Spacia Matika. Nekatere nove batane so bile podarjene drugim mestom rovinjskim prijateljem. Tako je ena odšla v Leonberg in druga v Gospić. Gradnja nove batane lahko traja do dva meseca, tako da gostje, ki prihajajo za kratek čas v Rovinj, vidijo le majhn

fazo gradnje.

Spacio je nekakšna gostilna, ki je posebnost Rovinja. To je kraj, kjer so shranjevali, pokušali in preprodajali točeno vino, so se pa tudi družili, jedli in peli. Njegova etimologija mora biti povezana italijansko besedo spacciare (prodati na hitro in na skrivaj razno blago, katerih prodaja ni zakonsko dovoljena) in spaccio (javna prodaja nedovoljenega blaga), morda zato, ker se je na samem začetku v rovinjskih konobah kljub prepovedi prodaje vina, vino vseeno prodajalo in pilo na hitrozaradin tistih, ki so nadzirali prodajo te pijače/izdelka. Spàcio je prostor, ki se nahaja v pritličju mestnih hiš družin kmetov, ki so imeli v vinograde in oljčne nasade na širšem območju Rovinja. Prepoznali so ga po veji, ki je visela nad vhodom. Masivne, neometane kamnite stene spacia so omogočile stabilne mikroklimatske razmere, potrebne za shranjevanje vina. Osrednje mesto v vsakem spaciju je zasedla dolga miza s klopi in stoli za kupce in obiskovalce. Spàcio je bil kraj za srečanje in povezovanje rovinjskih kmetov in ribičev. Ribiči so redno prihajali po dnevnem ali nočnem ribolovu. Ob četrti vina in kakšni ribi na žaru so si izmenjali dogodivščine in komentirali pomembne dogodke. Včasih so kartali briškulo, trešeto in moro, in obvezno zapeli kakšno bitinado. Iz spacij so pogosto prišli zvoki opernih arij, ki jih izvajajo najbolj nadarjeni ribiči solisti. Včasih je skoraj vsaka Rovinjska ulica imela en spacio. Danes so jih spremenili v skladišča, priročne delavnice in bare, v njihovi prvotni funkciji pa jih je ohranjenih le nekaj. Tako prvotno ohranjeni Spacio Matika, lastnik Romane Matice na ulici Švalbilla, je postal sestavni del Rovinskega Ekomuzeja, kjer potekajo glasbeni, gastronomski in drugi zabavni programi.

Rovinjsko narečje je staro istroromansko ali istrsko narečje, karakteristično za Rovinj. Izvira iz ljudskega latinskega jezika. V 13. stoletju ga je Dante omenil v svoji znameniti knjigi De Vulgari Eloquentia. Mnogi Rovinjski ga uporabljajo v vsakdanji komunikaciji. Rovinjsko narečje vsebuje več kot 20.000 besed. Posebej bogat je z izrazi, povezanimi z morjem, ribolovom in čolni. Nekatere od njih je težko prevajati, na primer tiste, ki označujejo sestavne dele batan.

Rovinjska regata je regata plovil z oglavnim in latinskim jadrom. V Rovinju se prireja od leta 2005. Vsako leto prihaja na regato vse več čolnov, v letu 2014 pa je bilo okoli štirideset plovil iz vse regije: Hrvaške, Italije in Slovenije. Na regati sodelujejo številne tradicionalne in redke barke, kot so: guci, gajete, pasare, stele, cutterjev, cataboats, topi, bragagne in rovinjske batane.

Ribja industrija – tovarna za predelavo rib Mirna, d. d., Rovinj je bila ustanovljena leta 1877, ko je bil Rovinj največje in najbolj razvito istrsko mesto in glavni pomorski center. Danes zaposluje 150 delavcev v dejavnosti proizvodnje in predelave rib in ribjih proizvodov. Celoten tovarniški kompleks se nahaja neposredno ob morju, kar zagotavlja dober sprejem osnovne surovine za proizvodnjo – modre ribe.

2.6 Izola

Mesto Izola je staro ribiško mesto z bogato zgodovino. Samo ime izvira iz latinskega imena za otok "isola", saj je bila Izola otok s kamnitim mostom povezana s kopnim. Turizem na tem območju se je začel razvijati leta 1820, ko je bila odkrita termalna voda. Izola je mesto s čudovitim starim mestnim jedrom, ozkimi vijugastimi ulicami, majhnimi trgi in mediteranskim rastlinjem. Danes je mesto poznano po svojem ribištvu in ravno tu je bila zgrajena prva tovarna za predelavo in konzerviranje rib na jadranski obali. Ima okoli 11.000 prebivalcev in je sedež istoimenske občine.

Ribolov – morje v bližini Izole je bogato z natrijem, fosfatom, dušikom in kisikom in je vedno bilo bogato z ribami, zato je ribolov že v srednjem veku postal najpomembnejša gospodarska veja tega mesta. Istrski ribiči so v zgodovini morali dati Benetkam 1/10 rib, ki so jih ujeli, slane ribe pa so morali sami pripeljati v Benetke in plačati davke. Da bi se temu izognili, širijo tihotapljenje in tihotapijo slane ribe in olje v Trst. Ponoči so potovali z majhnimi čolni (fisolerji) in se spretno izogibali beneškemu nadzoru. Mesto je zaračunalo davek na ribe, prodaja rib pa je bila dovoljena samo v ribarnici v Izoli na glavnem

trgu. Lastnikom ladij ni bilo dovoljeno prati ali potopiti starih ladij v pristanišču. Mesto je izdajalo dovoljenja za ribolov, kateremu so morali ribiči najprej ponuditi ulov. Lastniki ribiških ladij in mrež so bili bogati, kot posadko pa so zaposlili reveže, ki so jih plačali z delom ulova.

Ribiška industrija Delamaris – Začetek družbe Delamaris, d. o. o., sega v leto 1879, ko je Francoz Emile Louis Rouillet kupil zemljišče in zgradil prvo tovarno za predelavo in konzerviranje rib, ki je začel delovati leta 1881. Pozneje je prešla v lastništvo angleško-avstrijske banke in je v času

1. svet. vojne od leta 1918–1920 bila zaradi pomanjkanja surovin in moške delovne sile popolnoma zaprta. Pozneje je prešla v italijansko last ter je bila po 2. sv. vojni tovarna nacionalizirana. Leta 1952 je bila v Izoli ustanovljena uvozno-izvozna družba sveže in konzervirane ribe Delamaris. Medtem ko je v zgodovini združila konzerviranje in predelavo rib in različnih vrst sadja in zelenjave, je danes osredotočena na proizvode, kot so ribe z zelenjavo, skuše, sardele, tuna, sardoni in ribje paštete. Družba je imela v preteklosti velik pomen za prebivalce Izole, ki so bili v njej zaposleni.

Pristanišče in ladjedelnica "Ladjedelnica 2. oktober", ki je bila v 70. letih 20. stoletja preseljena iz Pirana. Ladjedelnica ima dolgoletno tradicijo vzdrževanja in popraviljanja komercialnih plovil. Danes je specializirana za gradnjo jaht.

Hiša morja Izolana razstavlja zbirke lokalnih dogajanj, železnice, industrije in ribištva. Od leta 2014 je začela oblikovati videoteko o pomorskih, predvsem ribiških temah. Doslej je bilo zbranih skoraj dvesto video posnetkov in skoraj dva tisoč fotografij. Muzej je v okviru projekta "Mala barka" je postal središče odličnosti "Hiša morja".

Zgodba o ladji Rex – Najlepša, najhitrejša in najsodobnejša ladja njenega obdobja (splavljena je bila leta 1931), ki se je potopila nekje med Izolo in Koprno. Gre za italijansko ladjo, prvo, ki je dobila moder trak. Italijani so jo imenovali "ladja ladij", Angleži pa "svetovna ladja". "Bilo je mesto, ki je plulo po morju in imelo vsekar je sodobnemu mestu potrebno: knjižnico, pošto, lastno radijsko postajo, tiskarno, dnevni časopis Morske novice, kino, dve igrišči, kozmetični salon, brivca in frizerja ... da ne omenjamo lepo urejene plesne dvorane (M. Blažina). Septembra 1944 so jo napadla zavezniška letala. Požar na krovu je besnel štiri dni ... Del obale med Izolo in Koprno se danes imenuje "Pri Rexu".

Galerija Rex je razstava in zgodbo o slavni ladji Rex skozi dela Marjana Kralja.

Čolni – največja flota lesenih motornih ribiskih čolnov v času tedanje Jugoslavije, delavnica za les za vzdrževanje čolnov in izdelavo mrež; nprvi so izdelali najzahtevnejše ribiške mreže (za svoje potrebe) in s poskusom serijske proizvodnje prvega plovila iz steklenih vlaken je bil zamišljen in izdelan prvi majhen gliser.

Dogodki – Ribiški festival z dolgo tradicijo (40 let), ki ga v avgusta organizira Center za kulturo, šport in dogodke v Izoli. Gre predvsem za gastronomski festival z bogato ponudbo rib, skupaj s kulturnimi in športnimi prireditvami (regate starih čolnov, predstavitev ribolovnega orodja in veščin). V juniju se odvija Festival oljk, vina in rib.

2.7 Piran

Mesto Piran je slikovito sredozemsko mesto z obzidjem, ki se nahaja na vrhu hriba, ki meji na istoimenski zaliv (hrvaški: Savudrijska vala) in skupaj s Portorožem predstavlja enotno destinacijo, ki je najmočnejša na slovenski obali. Ima edinstveno arhitekturo in kulturno ponudbo, kar mu omogoča najdaljšo sezono in najvišjo popolnjenost. Mesto ima okoli 4.000 prebivalcev in je glavni upravni center občine istega imena. Piran je ohranil svoj srednjeveški videz z ozkimi ulicami in stisnjenimi hišami, ki mu dajejo značilen mediteranski značaj in poseben čar.

Mali mandreč Piran – majhno (notranje) pristanišče Piran; njegova zasnova je načrtovana za predstavitev pomorske kulturne dediščine (ribiške ladje, tradicionalne in stare čolne)

SolPiran je "zrastel" na soli. Njene soline, ki še dan danes na star tradicionalen način proizvajajo solni cvet svetovne kakovosti. Solarna Sečovlje je naravni park v južnem delu Slovenske Istre. Njen glavni vir sveže vode je reka Dragonja, ki se po nekaj kilometrih povezuje z morjem v solinah v Sečovljah. Solarni v Strunjanu in Sečovljah sta edini na vzhodni obali Jadranskega morja, kjer se sol pridobiva na tradicionalen način v celotnem procesu, z vsakodnevnim zbiranjem salamure v biosedimentu.

Eko–spa Lepa Vida – Ekološki toplice, ki temeljijo na soncu. Gostom so na voljo tradicionalne talasoterapije v naravnem okolju solin s ponudbo naravnih izdelkov (blato in slana voda).

Pomorski muzej "Sergeje Mašere" je kompleksen, regionalni muzej, posvečen ohranjanju in interpretaciji predvsem pomorske, pa tudi arheološke, zgodovinske in umetniške dediščine s področja slovenskega primorja. V pristojnosti muzeja je tudi interpretacija zavarovane krajine Piranskih solin. Ponuja bogate specializirane zbirke o pomorskih dejavnosti in tiste, ki se ukvarjajo z zgodovino Pirana in njegove okolice: Arheološka zbirka, Pomorska zgodovina (Slovenci in mornarica, Marinistično slikarstvo, Zbirka ladijskih polen, Pomorske votivne slike, Gruberjevi modeli ladij itn.), Muzej solarstva, Etnološka zbirka Tonina hiša, Spominska soba Giuseppeja Tartinija.

Muzej podvodnih dejavnosti v Piranu prikazuje zgodovino potapljaštva in potapljaške opreme.

Razstava školjk predstavlja majhno, a dobro organizirano razstavo čarobnega sveta školjk in polžev.

Svetilnik Rt Madona Punta Piran (1872) – Svetilnik se nahaja na samem vrhu Piranskega polotoka na rtu Madona. Piranski svetilnik je sestavljen iz povezanih objektov, ki poleg ostankov svetilnika in trdnjave s stanovanjem za svetilničarja vključuje cerkev Marije Zdravja in stolp. Znana kamnita utrdba je bila zgrajena leta 1617 in je bila del nekdanjega mestnega obzidja in je postala svetilnik med letoma 1871 in 1872, ko je bila na njej postavljena rdeča luč. Načrtovana je prenova svetilniške hiše, ureditev svetilnika, edina kamnita lanterna iz 19. stoletja v Sloveniji in revitalizacija in promocija pomorske dediščine znamenitih gusarskih kapitanov in življenja z morjem.

Plovila – bragoc, tradicionalen lesen čoln, ki je ohranjen do danes z območja zahodne obale Istre, Slovensko primorje; kuter M6 (Galeb) baletnikov svetovnega razreda Pina in Pije Mlakar, ki sta leta 1936 naročil njegovo gradnjo v ladjedelnice Trogir, leta 1994 pa so ga poklonili Pomorskemu muzeju "SM Piran".

Rimska pot – Ohranjena rimska pot v morju pred Punto Piran

Dogodki – Sejem soli, vina, oljk in spominkov se odvija v oktobru; Neptunov križ je tridnevni dogodek, ki predstavlja simbolično sprejetje študentov prvih letnikov med "polnopravne" pripadnike pomorske šole pod pokroviteljstvom boga Neptun; Sv. Jurij – praznik soli, poteka v aprilu in oživi čas, odhoda v soline in pripravo za proizvodnjo soli (meščani Pirana in naseljenci iz bližnjih naselij so začeli sezono pobiranje s selitvijo v soline 23. aprila na dan Sv. Jurija, zaščitnika mesta. Sezona se je končala na praznik Sv. Bartolomeja, 24. avgusta, ko so se vrnili v svoje domove po zahvalni maši); Soljenje rib – tradicionalno soljenje sardel in sardonov.

Prehrana – vino in hrana iz slovenske Istre – slovensko istrsko zaledje po šavrinskih vaseh, pokušanje tradicionalne hrane in avtohtonih vin; Fonda – majhna ekološka farma brancinov vrhunske kvalitete.

Preglednica 1. Turistično atraktivna pomorska dediščina projektnega območja kot osnova za pripravo Zgodbe o pomorski dediščini.

Destinacija	Materialna dediščina					Nematerialna dediščina		
	Plovila	Industrija	Arhitektura	Arheološka najdišča.	Muzeji/spomenik	Vješčine	Zgodbe/Običaji	Prehrana
Krk	Krška pasara Bodulka, guc Bodul, barka Bodulčica – zgrajene in splavljene v mestno pristanišče z namenom ohranjanja tradicionalne ladjedelniške dediščine in	Pristanišče in ladjedelnica		V obalnem delu okoli mesta razstresene številne antične in novodobne najdbe	Modeliranje ladij Željka Skomeršiča – delavnica in muzej ladijskega inventarja		Zgodba o galji Cristo Ressussitato – v spomin na lepensko bitko	sardelini na buzaro s krompirjem, presnec, žlahtina
	Plovila	Industrija	Arhitektura	Arheološka najdišča.	Muzeji/s pomeniki	Vješčine	Zgodbe/Običaji	Prehrana
Reka	Lesena jadrnica trabakula "Larus", zgrajena leta 1930, ena od zadnjih ohranjenih ladij te vrste, je ohranila svoj verodostojni videz in mere Motorna ladja "Galeb" – Izvorno italijanska trgovska ladja iz leta 1938 pozneje v floti RM Jugoslavije, ladijska potovanja, povezana z gibanjem neuvrščenosti in političnimi stiki z	Pristanišče Reka in stavba pristaniške uprave Ladjedelnice Kantrida, 3. Maj in Viktor Lenac. Lansirna postaja torpeda i kompresorska postaja za polnjenje torpedov z zrakom v sklopu bivše tovarne "Torpedo", 1933–1935 – Reški torpedo – prvi na svetu Pristaniška	Palača Jadran (Upravna zgradba Jadrolinije) Svetilnik Mlaka		Pomorski in zgodovinski muzej Hrvaškega primorja		Zgodba o reški jadrnici Stefano – ohranjen pomorski ladijski dnevnik s slovarjem pomorskih izrazov v italijanskem in aborščinske m jeziku Zgodba o jadrnici Splendido,	

	leta), ohranjeni motorji ladje	(Budimpeštanski, Praški, Visinov pomol), 1893–1913					prva reška jadrnica, ki je obplula svet Zgodbe o drugih reških jadrnicah npr. Capricorno, Fiume Pomembnost pomorca H. von Littrowa v Reki pri zbiranju posadke za prvo avstro-ogrsko odpravo na Arktiko, udeleženci hrvaških mornarji iz Reke, Cresa, Malega Lošinja, Voloskega,	
	Plovila	Industrija	Arhitektura	Arheološka najdišča	Muzeji/spomenik	Vješčine	Zgodbe/Običaji	Prehrana
Izola	Največja flota lesenih motornih ribiških čolnov v času takratne Jugoslavije, delavnica za	Pristanišče in ladjedelnica "Ladjedelnica 2. oktobra" (sedemdesetih let 20.			Izolana – Hiša morja (Center		Zgodba o ladji Rex – čezatlantska ladja, dobitnica	Oljčno olje in vino

	čolni in izdelava mrež, prvi so izdelovali najzahtevnejše ribiške mreže (za lastne potrebe), poskušali serijsko proizvodnjo prvega čolna iz steklenih vlaken – zasnovali in izdelali majhen gliser				odličnosti "Mala barka")		splavljen je bil leta 1931, a leta 1944 se je potopila med Izolo in Koprno	
	Plovila	Industrija	Arhitektura	Arheološka najdišča	Muzeji/spomenik	Vješčine	Zgodbe/Običaji	Prehrana
Piran	bragoc, tradicionalni leseni čoln s področja zahodne obale Istre ohranjen do danes, Slovensko primorje Kuter M6 (Galeb) baletnik svetovnega razreda Pina in Pije Mlakar, ki sta leta 1936 naročila njegovo gradnjo v ladjedelnici Trogir in ga leta 1994 podaril pomorskemu muzeju "SM Piran".	Pristanišče Piran	Pristanišče za hidroletala z šolo za pilote, vojaško bazo in rednimi potniškimi povezavami proti jugo in zahodu – delovala v času med dvema vojnama Majhen zaliv – majhno (notranje) pristanišče Piran Svetilnik rt Madona Punta Piran (1872)	Rimska pot – ohranjena pot iz rimskih časov v podmorju pred Punto Piran	Pomorski muzej Sergeja Mašera Soline v Sečovljah: muzejska zbirka – hiše delavcev v solinah s pripadajočimi polji soli Muzej podvodnih dejavnosti – zgodovina potapljaštva in potapljaške opreme Muzej školjk	Solni cvet Soljenje rib	Neptunov križ – tridnevni dogodek, ki praznuje polnopravno sprejetje prvih letnikov med "polnopravne" pripadnike pomorske šole in prevzem piratske oblasti v Piranu	Oljčno olje, vino

	Plovila	Industrija	Arhitektura	Arheološka najdišča	Muzeji/spomenik	Vješčine	Zgodbe/Običaji	Prehrana
Rovinj		Pristanišče Rovinj Tradicionalni škver (eno od redkih mest, ki ima tradicionalni škver v središču mesta)	Svetilnik "Sv. Ivan na grebenu" – zgrajen leta 1853 po načrtih P. Nobile	Trup potopljen e potniške ladje "Baron Gautsch"	Ekomuzej hiša o batani	Umetnost izdelave rovinjske batane – tradicionalne rovinjske lesene barke ravnega dna Bitinada – izvirno izročilo rovinjske ljudske pesmi		Spacio – vrsta gostilne, ki ponuja tradicionalno rovinjsko kuhinjo
	Plovila	Industrija	Arhitektura	Arheološka najdišča	Muzeji/spomenik	Vješčine	Zgodbe/Običaji	Prehrana
Lošinj - Nerezi-ne	Lesena motorna ladja "Dražica" – lošinjski loger, zgrajen pred letom 1948, ena od zadnjih ohranjenih ladij te vrste	Pristanišče in ladjedelnica	Pomorska šola – spominski karakter: Mali Lošinj kot pomorski center 18. in 19. stoletja		Zbirka votivnih slik ladij iz kapele Marijinega oznanjenja (Mali Lošinj), 19. stoletje	Dolga tradicija jadrlnih regat lesenih pasar (od leta 1920)	Nerezinski "Muaj" – folklorna predstava kot pozdrav pomladi, ki je častila mojsterstvo nerezinskih kalafatov Zgodbe o lošinjskih capehornerjih in Francesco	Hrana na lošinjskih jadrnicah na potovanjih okoli sveta, po dnevnikih kapetana Branka Širola, 1902–1909.

							Giuseppe I. in Contessa Hilda, prek zapisov v dnevnikih kapitana in pomorca, Branka Širola	
	Plovila	Industrija	Arhitektura	Arheološka najdišča	Muzeji/ spomenik	Vješčine	Zgodbe/ Običaji	Prehrana
Mošćenička Draga		Pristanišče Mošćenička Draga			Ekomuzej "Morska hiša" – interpretacijsk i center za ribištvo in pomorsko dediščino			

3 Destinacijska diferenciacija in predlog interpretacijskih tem povezanih s pomorsko dediščino

Temeljne teme, ki so bile obravnavane kot lajtmotiv za razlago posameznega namembnega kraja, se obravnavajo glede na celotno projektno območje in se umeščajo v okvir predlagane Zgodbe o pomorski dediščini. V tem pogledu, čeprav celotno območje projekta nosi podobno pomorsko dediščino, da bi se lahko turistično valorizirala, so predlagane različne teme, ki kažejo na destinacijske posebnosti, pa tudi sledijo predlagani zgodbi. Teme sledijo tudi življenjski zgodbi glavnega junaka zgodbe (Mala Barka) in so izbrane tudi glede na trg po določenih destinacijah, ki bi jih morda zanimali izdelki, ki jih bodo destinacije ponudile. Zato so predlogi za temeljna interpretacijska vprašanja povezani s pomorsko dediščino za posamezne destinacije in prikazujejo povezanost z možnim trgom, na katerega so usmerjeni, v skladu z zagonom iz Zgodbe o pomorski dediščini. Enako je prikazano v naslednji tabeli.

Preglednica 2. Osnovne teme kot destinacijska diferencijacija

Destinacija	Destinacijska diferencijacija/interpretacijske teme	Povezava z zgodbo	Trg
Krk	modeliranje ladij ladje za trgovino s kmetijskimi proizvodi	rojstvo gajete	< 14
Reka	izobraževal	šola, fakulteta daljna potovanja	15–25
Izola	ribiška industrija zgodba o Rexu	delo	26–30
Piran	sol	modrost dozorevanj	31–40
Rovinj	bitinada	zrelost 1 ("življenje je pesem")	41–50
Lošinj - Nerezin	znani kapetani	zrelost 2 (uživanje v zaslugah)	51–60
Mošćenička Draga	mornarske, ribiške in navtične veščine	konec življenja prenos spretnosti na prihodnje	60+

4 Načrt izkoriščanja eksploatacijskih tem po destinaciji ali kot celoti

Območje, ki ga opredeljuje projekt, vključuje vseh sedem destinacij, ki jih je treba obravnavati kot celoto. Zgodba o pomorski dediščini je hrbtenica predlaganega načrta izkoriščanja interpretacijskih tem po destinacijah, kot najpomembnejši proizvod pa se predlaga turistični itinerar Mala Barka, ki vključuje vseh sedem destinacij in predstavlja popoln turistični produkt. Enako je predlagano v sodelovanju s podjetjem Gulliver travel¹, ki ga je pripravljena ponuditi na trgu. Poleg tega je ista družba pripravljena sodelovati pri nujenju enodnevnih izletov v vse destinacije projektnega območja, predlogi za izlete pa so navedeni v prilogah dokumenta². Predlog je bil razvit v skladu s poslovnimi pravili podjetja Gulliver travel, vključno z njihovimi običajnimi partnerji (nastanitveni objekti in gostinski objekti), ki ne izključuje možnost sodelovanja z drugimi partnerji ali drugimi agencijami. Poleg popolne poti in enodnevnih izletov je podjetje Gulliver travel pripravljeno vključiti posamezne destinacije v obstoječe turistične programe "Masterchef Slovenija – Wine & Dine" (Piran), "PureQuest Adventures – Croatia and Slovenia" (Piran) in "Ultimate Culinary Istra" (Rovinj). Ti programi so prav tako predstavljeni tudi v Annexu 4 (Piran) in 5 (Rovinj)³.

V okviru izvajanja projekta so se obrnili tudi na Atlas Croatia⁴ in Real Experience, d. o. o.⁵ ki so tudi potencialno zainteresirani za prodajo izdelkov, izdelanih v okviru projekta Mala Barka 2. Podjetje Real Experience, d. o. o., je ponudilo tudi možen okviren itinerar, ki je predstavljen v Annexu 8.

Predlog itinerarja Mala Barke

1. dan

- transferja do hotela Atrium Residence Baška
- nastanitev v hotelu in kosilo
- ogled otoka skupaj s vodičem (mesto in pristanišče Krk, ladjedelnica Krk, delavnica izdelovalca ladijskih modelov Željka Skomeršiča)
- večerja v eni od krških restavracij
- nočitev

2. dan

- zajtrk v hotelu.
- odhod z avtobusom do Vrbnika
- obisk kraja in ogled degustacije slavne vrbničke žlahtine v gostilni Nada, kosilo v gostilni
- po kosilu odhoda za Reko
- prihod v poznih popoldanskih urah, namestitev v hotelu Best Western Jadran
- večerja v hotelu

¹ Gulliver travel je vodilna destinacijska družba za upravljanje (DMC) v regiji. Od leta 2001 do leta 2016 je bil del vodilne turistične družbe na svetu – TUI Group, od leta 2016 pa je tudi del skupine Hotelbeds Group, vodilnega svetovnega ponudnika storitev in inovacij na področju potovanj.

² Če se partnerji projekta strinjajo, družba Gulliver travel je pripravljena predlagane izlete takoj ponuditi na trgu. Ker nekatere zanimivosti še vedno niso pripravljene, so možne spremembe v dogovoru s projektnimi partnerji.

³ Mesto, kjer se v besedilo vključuje Piran ali Rovinj, je označeno rumeno. Kontaktna oseba podjetja Gulliver travel je odgovorna za pripravo programa in ki lahko uredi podrobnosti je gospa Mirela Švaić (mirela.svaic@gulliver.hr).

⁴ Podjetja za destinacijski management

⁵ Podjetje ponuja izkušnje in nastanitev prek portala Real Croatia (https://www.realcroatia.com/en_US/). Kontakt oseba je gospa Petra Gracin (petra.gracin.zg@gmail.com).

3. dan

- zajtrk v hotelu.
- ogled Reke (Pomorski in zgodovinski muzej Hrvaškega primorja Reka – zgodba o brodolomu ladje Stefano in drugih razstav, Korzo – Radoičić, Mrtvi kanal, Delta, Verdijeva)
- kosilo v gostišču Fiume, ki se nahaja ob tržnici, kjer kosi osebje reške pristaniške kapetanije
- po kosilu prosti čas za svoje programe
- predstava „Racconti di costa e di mare/Zgodbe z obale in mora“⁶; dajanje želja v steklenico in spuščanje v morje
- nočitev

4. dan

- zajtrk v hotelu.
- odhod iz hotela in odhod v Slovenijo
- prihod v Piran, namestitev v hotelu Piran, prigrizek v hotelu
- odhod na ogled Pirana in Izole (Pomorski muzej Marge Sergej Mašera, Hiša morja Izolana z možnostjo
- nakup ribjih proizvodov, vina in olja)
- spremstvo vodiča z zgodbami o lovu in predelavi rib, Rexu, proizvodnji gliserja, največji floti lesenih motornih ribiških čolnov, Neptunovem križu, Kuteru M6 in Pinu ter Piji Mlakar, Tartiniju
- večerja v centru Pirana s koncertom (Joe Kaplowitz na školjkah ali klasični violinski izvedbi
- tartinijevih skladb povezanih z morsko tematiko)
- spanje v hotelu

5. dan

- zajtrk v hotelu.
- odhod v smeri Istre, sproten obisk Sečovelj in ogled solin z možnostjo sodelovanja v
- zbiranju soli in nakupu proizvodov iz soli
- odmor za kosilo v pivnici Morgan v Brtonigli
- po kosilu odhoda proti Rovinju
- namestitev v hotelu Lone.
- popoldanski ogled Rovinja in obisk Ekomuzeja Batana
- odhod v "Morski kino" z večerjo na batanah (v primeru dežja večerja v tipični istrski gostilni z
- nastopom batinadurjev)
- nočitev

6. dan

- zajtrk in odjava iz hotela
- odhod z avtobusom do Reke, vkrcanje na katamaran za Mali Lošinj, prevoz do Nerezin
- ogled zanimivosti v spremstvu vodiča in "Pogovor s kapetanom" (zgodbe o življenju na ladji)
- kapitanovo kosilo
- vrnitev s katamaranom v Reko, namestitev v hotelu Best Western Jadran
- večerja v hotelu, nočitev

7. dan

- zajtrk v hotelu
- odhod v Mošćeničko Draga in ogled mesta ter obisk "Hiše iz morja"
- kosilo v Johnsonovi restavraciji ali gostilni Pescaria
- vrnitev v hotel
- prosti čas
- nočitev

⁶ Samo za skupine italijanskih turistov glede na to, da je predstava izključno v italijanščini

8. dan
– zajtrk in odjava iz hotela

Načrt izkoriščanja teme za destinacijo Krk

Projekti	Nosilec projekta	Trg
Enodnevni izlet	Turistične agencije/DMC	• Turisti
Delavnica ladijskih modelov "Mala Barka"	Interpretacijski center (v sodelovanju z Željkom	• Turisti • Lokalno prebivalstvo
Delavnica za izdelavo umetniških skulptur iz peska	Umetnik Igor Vlasov	• Turisti • Lokalno prebivalstvo
Program „Igre na plaži“ a) zbiranje školjk/kamenčkov ter izdelava nakita in skulptur na plaži; b) igra "križ – krog" z uporabo "morskega pribora" (kamni, školjke, morske trava in podobno.); c) igra "zadeni luknjo" – metanje kroglic v luknje različnih velikosti, da bi osvojili kar največ točk (manjša luknja – več točk); d) igra "LOV na zaklad" – cilj vsake ekipe je najti čim več skritih predmetov; e) tekmovanje v teku/ plavanju; f) picigin ...	TZG Krka (v sodelovanju s hoteli)	• Turisti • Lokalno prebivalstvo

Načrt izkoriščanja teme za destinacijo Reka

Projekti	Nosilec projekta	Trg
Enodnevni izlet	turistične agencije/DMC	• Turisti
Poroke na ladji	turistične agencije/DMC (v sodelovanju z matičnim	• Lokalno prebivalstvo • Turisti
Program "Na pustem kopnem" a) Plovna delavnica "Fali more drž' se kraja" (iznajdljivost v naravi, prostoru, osnove zemljepisa); b) Organiziranje ribolova in zbiranje užitnih rastlin (prehrana); c) Izdelava splava, jader, hišk v cilju preživetja z razpoložljivimi viri; d) Zgodba o brodolomu ladje Stefano.	Pomorski in zgodovinski muzej Hrvaškega primorja Reka (s sodelovanju strokovnjakov in študentov Fakultete za pomorstvo v Reki in Pomorske šole v Bakru, strokovnjakov Prirodoslovnega muzeja Reka,	• Lokalno prebivalstvo • Turisti
Program "Morje je hiša" a) Kreativno demonstrativne in participativne delavnice restavriranje starih bark; b) Kreativne delavnice spremembe namembnosti delov starih bark v pahištvo;	Akademija uporabnih umetnosti v Reki (v sodelovanju z restavratorji, umetniki)	• Lokalno prebivalstvo • Turisti
Program "Reka je pristanišče, pristanišče je Reka" a) "Morsko spovednica" – delavnice izražanja čustev in (življenjskih) želja, ki so vgrajene v pomorsko simboliko; b) "SEansaz morjem – Emotion in the ocean" – predstava "Racconti di coste e di mare/Zgodbe z obale in morja" in postavljanje čobčitkov/želja v steklenico in spuščanje v morje	Filozofska fakulteta v Reki, Oddelek za psihologijo (v sodelovanju s podjetji/združenji, specializiranimi za <i>life</i> <i>coaching</i> – npr. Sambol Consulting, združenje Spirit in italijansko dramo HNK Zajc in	• Lokalno prebivalstvo • Turisti

Načrt izkoriščanja teme za destinacijo Izola

Projekti	Nosilec projekta	Trg
Enodnevni izlet	turistične agencije/DMC	Turisti
Program "iskanje Rexa" – potapljanje in podvodno fotografiranje	Marjan Kralj	Turisti
Program "Zobatec tihotapec" – Otroška delavnica o tihotapljenju s pomočjo ladij (detektivske tehnike, boj proti kriminalu, patrulje, preiskave)	interpretacijski center "Hiša morja" (v sodelovanju s policijo)	- Turisti - Lokalno prebivalstvo
Program "Riba plava trikrat: v morju, v olju in vinu" a) obisk Hiše morja s prikazom nekdanje tovarne rib z možnostjo nakupa ribjih proizvodov; b) obisk pridelovalcev oljk in vinogradnikov iz Izole z obiranjem oljk in poskušanjem olja in poskušanjem vina z	Interpretacijski center "Hiša morja" (v sodelovanju z Delamaris, d. o. o., Društvom oljkarjev slovenske Istre in vinarjem)	Turisti

Načrt izkoriščanja teme za destinacijo Piran

Projekti	Nosilec projekta	Trg
Enodnevni izlet	Turistične agencije/DMC	• Turisti
Program za otroke "San kemik " a) učinki izparevanja soli (teatralno okolje ob avdio in video projekcijah) b) izdelava solnih kristalov	Pomorski muzej Sergej Mašerja – Solinarski muzej	• Turisti • Lokalno prebivalstvo
Program "Z okusom soli" a) zgodba o občutku okusa in kako sol deluje nanj; b) zgodba o zanimivostih v povezavi s soljo (vojne zaradi soli praznovanja povezana s soljo, sol v različnih kulturah, sodobna uporaba soli, barva soli itn.) b) testiranje različnih vrst soli;	pomorski muzej Sergeja Mašerja – Muzej solinarstva	• Turisti • Lokalno prebivalstvo
Program "Ples, glasba in morje" a) zgodba o poročnem paru plesalcev Mlakar in njihovem Galebu (film, plesna predstava) b) zgodba o Giuseppeju Tartiniju z izvedbo Senti Lo Mare c) "Školjke in glasba" – koncert na školjki; poslušanje zvokov školjke;	pomorski muzej Sergeja Mašerja (v sodelovanju z Društvom baletnih umetnikov Slovenije, SNG Opere in baleta v Ljubljani, Muzejem školjk in polžev, jazzovskim	• Turisti • Lokalno prebivalstvo

Načrt izkoriščanja teme za destinacijo Rovinj

Projekti	Nosilec projekta	Trg
Enodnevni izlet	Turistične agencije/DMC	Turisti
"Morski kino" – gledanje filmov, sedeč v barkah (festival ETNOFILM, festival podvodnega filma in fotografije „Beli lev“, Motovunski filmski festival, International Sound & Film Music Festival, Weekend Media Festival, Dnevi italijanskega filma v Rovinju)	Ekomuzej Batana in TZ Rovinj (v sodelovanju z Etnografskim muzejem Istre, potapljaški m cenrom Puffer, Motovun film ski festivalom, drea Maker	- Turisti - Lokalno prebivalstvo
Program "Sing & Sea" – predstavitevni program znanih pesmi v izvedbi bitinade ali nočnih arij (npr. Jingle bells, v obdelavi Giorgia Sugara)	Ekomuzej Batana (v sodelovanju s KUD Marco Gabrin in ljudskim ansamblom Batana)	- Turisti - Lokalno prebivalstvo

Načrt izkoriščanja teme za destinacijo Lošinj - Nerezine

Projekti	Nosilec projekta	Trg
Enodnevni izlet	turistične agencije/DMC	Turisti
Program "Pogovor s kapitanom" a) spoznavanje kapitana, ki govori o življenju na ladji; b) ogled ladje z razlago delov ladje, navigacijska pravila itn. c) prikaz dnevnih dejavnosti mornarjev	Interpretacijski center (v sodelovanju z upokojenim kapitanom/tolmačem dediščine)	- Turisti - Lokalno prebivalstvo
Program "Kapetan v kuhinji" – kulinarična delavnica za moške, ki temelji na kapetanskih jedeh	Lošinj hotels & villas	- Turisti - Lokalno prebivalstvo
Program "Kapitanka na ladji" a) razstava "Ženska na ladji" na temo praznoverje, povezano z ženskami na ladji; b) razstava "Miti o mornarjih" kot brezskrbnih, hrabrih, moških, romantičnimi in seksi moških, predstavljeni skozi sodobne izdelke in pop kulturo (filmi, knjige, plakati, parfumi, cigarete, alkohol, stripi ...); c) delavnice za orijentacijo na morju, kartografijo, upravljanje z jadri, vezanje vozalov, tetoviranje itn.	Interpretacijski centar	- Turisti - Lokalno prebivalstvo
Program „SOS! – Save Our Species“ a) otroška delavnica na temo delfinov in iskanje delfinov; b) delavnica "Živali na ladji" (pes, papiga, opica ...)	Institut Plavi svet i Interpretacijsko središče	- Turisti - Lokalno prebivalstvo

Načrt eksploatacije na temo za destinacijo Mošćenička Draga

Projekti	Nosilec projekta	Trg
Enodnevni izlet	turistične agencije/DMC	• Turisti
Interaktivni program za otroke "Kapetan Guc", ki vključuje njihovo sodelovanje pri sortiranju rib, nalaganju/razlaganju ulova, odločitvah o lokaciji kraja lovljenja rib, upravljanju z ladjo, postavljanju vrš/parangalov ribolovu, krpane mrež itn.	Interpretacijski center „Hiša iz morja“	• Lokalno prebivalstvo • Turisti
Program "Kapitan zadnji zapusti ladjo", ki se potaplja" a) veslanje/jadranje na tradicionalnih barkah; b) ribolov; c) demonstracijske in participativne delavnice za obnovo bark;	Interpretacijski center "Hiša iz morja" in Akademija starih obrti in spretnosti (v sodelovanju s nosilci dediščine)	• Lokalno prebivalstvo • Turisti
Program "Riba ribi grize rep" a) demonstracijske in participativne delavnice, priprava ribolovnega orodja, izdelava /krpanje mrež/vrš/parangalov, izdelava jader; b) demonstracijske in participativne delavnice soljenja rib in priprava ribjih	Interpretacijski center "Hiša iz morja" in Akademija starih obrti in spretnosti (v sodelovanju s	• Lokalno prebivalstvo • Turisti

5. Edinstvena zgodba o pomorski dediščini projektnega območja

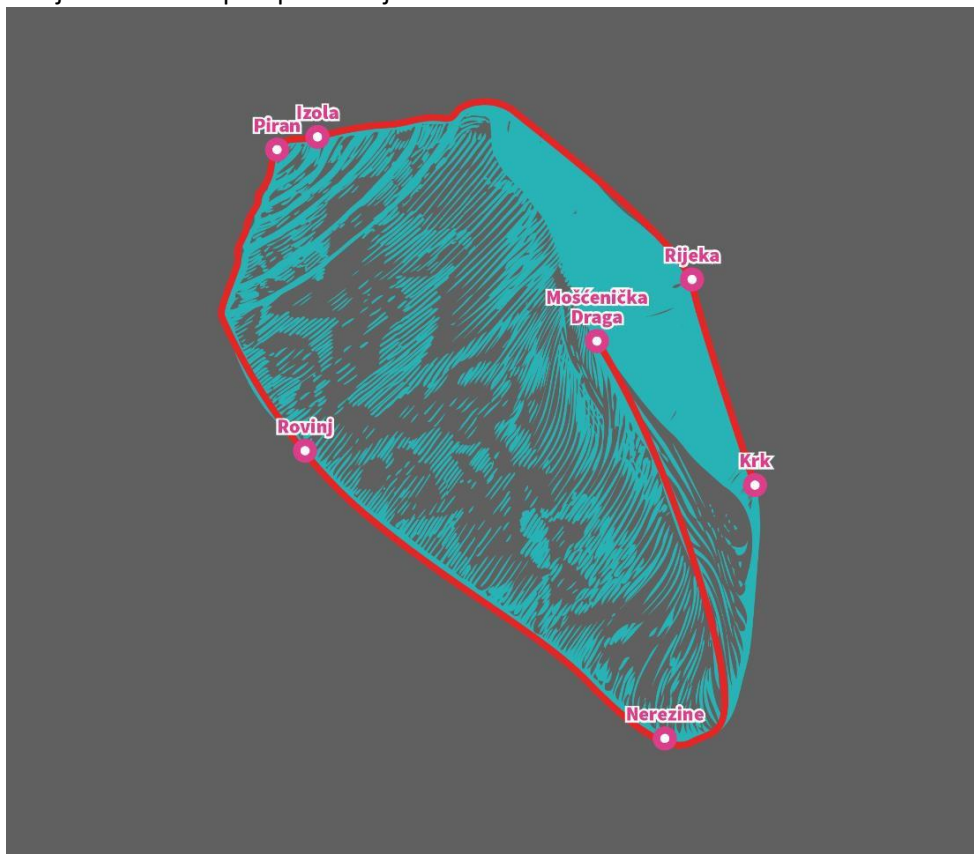
Zgodba o pomorski dediščini projektnega območja temelji na predlagani diferenciaciji destinacij ali interpretativnih tem, povezanih z vsakim posameznim ciljem. Čeprav posamezne destinacije pogosto podedujejo podobne materialne in nematerialne kulturne dobrine, so posamezne interpretativne teme izbrane tako, da tvorijo edinstveno celoto vseh sedmih destinacij, ki skupaj predstavljajo nov turistični proizvod. Osnovna ideja zgodbe je mala barka, ki simbolizira **življenjski slog lokalnih ljudi s tega območja**. Mala barka za njih ni le prevozno sredstvo ali "delovno mesto"; z njo so šli tudi na poroke, rojstvo otroka, pogrebe. Je simbol življenja; **ona JE življenje**. Če sledimo osnovni ideji se zgodba o pomorski dediščini projektnega območja giblje od rojstva do umirjenega življenja v poznih letih, ki prikazuje glavne trenutke življenjskega cikla na tem območju, ki ga uteleša njen glavni lik Mala Barka. Življenjska pot male barke je opisana kot pot proti naslednji poti: **Krk – Reka – Izola – Piran – Rovinj – Lošinj – Nerezine – Mošćenička Draga**, in je povezana s predlaganimi glavnimi interpretacijskimi temami: **ladijsko modelarstvo (Krk)–izobraževanje/znanje in pristanišče (Reka) – sol (Piran) – Ribja industrija (Izola) – bitinada in batana (Rovinj) – znani kapitani (Lošinj - Nerezine) – pomorske, ribiške in navtične veščine (Mošćenička Draga)**. Vizualni pogled na takšno pot prikazuje spiralno gibanje, ki spominja na školjko/morskega polža, kar dodatno poudarja povezanost s pomorsko dediščino.

Vizualne rešitve za predstavitev predlaganega življenjskega cikla kot osnove Zgodbe o pomorski dediščini

Načrt poti po lokaciji, izhodišče Krk – konec Mošćenička Draga

Školjka z načrtom poti po lokacijah

Školjka z lokacijami

Zgodba sama hkrati predstavlja **turistični proizvod** celotnega projektnega področja v smislu **turističnega načrta poti** in se lahko trži kot taka. Poleg tega lahko vsaka destinacija ponudi iste turistične izdelke, ki so sestavni del tega turističnega itinerarja ločeno, brez potrebe po obisku drugih destinacij. Pri tem mislimo predvsem na tiste turiste, ki pridejo na določen cilj, ki jih spodbujajo sonce in morje, ali kakšen drug razlog za prihod, v nasprotju z načrtom, ki ga ponujajo paketi za turiste, ki prihajajo samo zaradi zgodbe o pomorski dediščini in v tem primeru obiščejo vse namembne kraje projekta . Enako je podrobneje razloženo v Načrtu za uporabo za celotno projektno območje. Poleg turistov za večino lokalnih izdelkov predstavljajo trg tudi lokalni prebivalci.

Čeprav je besedilo iste zgodbe zasnovano na način, ki sledi točni poti, ki se začne na Krku ali konča v Mošćenički Dragi, je njegova specifičnost v tem, da se lahko začne govoriti tudi o vsaki drugi destinaciji, odvisno od trenutne lokacije turista. To pomeni, da turistu ni treba biti v Krku, da bi mu zgodbo o pomorski dediščini lahko povedali od začetka pa se zgodbo je mogoče "zasukati" tako, da je v središču ogleda najprej destinacija, v kateri se turista trenutno nahaja in gre na začetek in sledili celotni poti. Torej lahko pričakujemo da bo turist, ki sicer ni nameraval obiskati druge destinacije, morda obiskal tudi te . V tem primeru so možne manjše spremembe, ki jih lahko naredi vsaka destinacija.

5.1 Besedilo zgodbe o pomorski dediščini

Krk

*Ča je more kad bi bilo poje
Ka je, ča je more kad bi bilo poje?*

Bilo je zvonjenje po celotnem Krku, bilo je zabavno, veselo, pelo se je na kanat, rzale su sopele, plesalo se je do zore. Celotno mesto je prišlo praznovat njeno rojstvo. Mala Barka. Bila je najlepša, a tudi najmlajša hčerka Željka Skomeršića. Rojena je bila v svoji "ladjedelnici", delavnici devetih kvadratnih metrov. Devet ... Pozneje v življenju se je spraševala, ali je bila njena usoda tako majhna: na koncu, kako se lahko rodite v sobi devet kvadratnih metrov! Velikost odrasle gajete se po navadi giblje od pet do osem metrov in je pozneje kot odrasla dosegla komaj štiri! In kolikor koli je raztezala svoja jadra, da je vadila razteganje ni zrasla niti centimetra! Toda nihče ni mogel zanikati njene lepote. Harmonične oblike in trdnosti, s svojim latinskim jadrom je dosegla neverjetno hitrost in okretnost. Lahko bi rekli, da je pomanjkanje velikosti popolnoma nadomestila z lepo obliko in lepoto.

Njen oče je živel precej burno. Pravijo, da je delal razne nespodobnosti. No, toda kot je po navadi, je pamet prej ali slej prišla v glavo in je umiril in dolge zime krajšal z rojevanjem bark Včasih je to bila terapija, danes strast. Vsi vedo, da se takšne lepote, kot je bila Mala Barka, lahko rodijo le iz strasti. Imel je veliko hčera, ki so se bogato omožile: ene so krasile predsedniške pisarne; druge so potovale v tujino, v Barcelono, Gdansk, Temišvar; nekatere so se šopirile na EXPO–ju v Lizboni in Vancouvru. In ena je celo okrasila naslov Miss Europe! Nobena hčerka ni bila enaka in vsaka je imela svojo lastno vrednost. Nekatere so, čeprav na novo rojene, izgledale stare. Ampak ne mislite, da jim je to vzelo nekaj te lepote! Patina, ki jim jo je dal oče Skomeršić, jim je dala posebno vrednost.

Eh, ampak naši Mali Barki nihče ni bil niti približno podoben ... Lokalne dame so bile ljubosumne, ker se njihove hčere bodulke niso mogle niti blizu meriti z njo. Če bi jih primerjali z našo Malo, bi bilo tako, kot bi govorili o služkinjih, ki so prenašale tovor ali pomagali jadronicam in ribiškim čolnom, in Ona? Bila je kapitanka! Mala in prelepa, vendar čedna in odločna kapitanka. Govori se, da jo je očka Skomeršić prinesel na svet, navdihnjen z pismom kapitana ladje iz Brazilije, ki ga hrani v svoji delavnici, in v katerem poveljnik pojasnjuje, kako se je na koncu 19. stoletje

poskušal zastrupiti zaradi nesrečne ljubezni z "javno damo". Ampak zdaj pustimo razloge za njeno rojstvo, pomembno je, da je prišla na svet.

In medtem ko je vse odmevalo od veselja, vsi pa so z ljubosumnostjo občudovali lepo Male ob sardonih na buzaro s krompirjem, o presnacu in žlahtini, vsi so si bili enotni: čaka jo svetla prihodnost. Oče je v njej užival. Šla je v šolo v svojem mestu in pričakovano je bila najboljši dijak. Še posebej dobra je bila v telovadbi in umetnosti. Na glasbenem je morala samo zamahniti s svojim belim jadrom, iz katerega so se slišale melodije, ki jih svet še ni slišal. Na likovnem se je po navadi izmikala, ker je bila ona skoraj vedno model, ki so ga ostali učenci risali. Pa tudi matematika ji je ležala, še posebej, ko so tekmovali v gibčnosti, zato je enostavno izračunala najkrajšo pot do zmage. Iz hrvaščine je bila sijajna v besedilih, še posebej na proste teme; Vedno je pisala o potovanjih na daljna morja. Zelo si je želela potovati daleč, vendar se je bala, da je premajhna za takšne razdalje. Njen najljubši predmet je bila geografija ... uganite zakaj! Toda kljub temu, da je bila izbrana za najboljšo učenko in je na tekmovanjih v glasbenih šolah redno osvajala prva mesta, ji je Krk in morje okrog njega postalo tesno. Ob večerih je pogosto prihajala na obalo in sanjala o daljavah ...

(Reka)

Kmalu je prišel čas za odhod v srednjo šolo. To je pomenilo veliko mesto. Reka. Pristanišče. Še v rojstnem Krku je poslušala stare ladje, kako govorijo o Reki, od koder so pluli daleč. Med njimi je obstajal pregovor: "Reka je pristanišče, pristanišče je Reka", in preprosto je vedela, da bo to nekoč njen začasni dom. "Začasen", ker bo iz njega odplula nekam daleč. Vpisala se je na pomorsko šolo v bližnjem Bakru, kjer se šolala za pomorskega navtika. Glede na gibčnost, dobre čutne sposobnosti, iznajdljivost in dobro organizacijo, je bil ta poklic kot ustvarjen zanjo. Njene oči so posebno zasijale, ko se je vpisala v šolo, ko so ji rekle, da šola potrebujejo ljudi, ki so strpni do kulturnih razlik in evo je spet z mislimi v daljnem svetu! Naučila se je o zemeljski, astronomski in elektronski navigaciji, meteorologiji in oceanografiji (oh, oceani, kakšno željo po plovbi je v njej zbudilo), pomorski komunikaciji, medicini ... Glede na svojo gibčnost, je ljubila upravljanje z ladjo, najmanj pa je bila zadovoljna s pomorskim pravom. "Prakso, samo dajte mi prakso," pomislila je, "hočem pplutiii" ...

Njeni šolski prijatelji so bili dobra ekipa; ker je bila edina deklica v šoli, so jo imeli še posebno radi. Ko se niso naučili, so išli ven, vendar je bil njen ideal popolnega izhoda vedno povezan z morjem. Zato ni mogla čakati junija ko je odhajala na Fiumare. Lesene barke na jadra zasidrane v Mrtvem kanalu, trgovci in obrtniki v tradicionalnih nošah, hrana in pijačah, rzstave, umetniki, predavanja, vsega, kar se dotaknete, vse je bilo videti, zvenelo dišalo po morju. Poskusila se je v regatah, plesala na vetru, govorila z ljudmi na morju in o morju. Spoznala je celo Vojo Radoičića, ki ji je povedal o svojem življenju, in ji je celo predlagal, kako bi zaslužila kakšen kovanec statira na Korzu, in je predstavljala simbol reške navezanosti na morje. Ampak to ni bilo za njo. Tako gibčna se je rajši sprehajala zdaj od Mrtvega kanala, Delte pa do Verdijeve od Kantride, čez 3. Maja do Viktorja Lenca se je rahlo, vsakič malo bolj odmikala v daljavo. Ob drugem letnih časih je obiskovala svetilnik Mlaka, posebej pa je rada odhajala v Pomorski in zgodovinski muzej, kjer je ure sedela in prebiralala ladijske dnevnik, ki opisujejo dogodke mornarjev z daljnih potovanj. Tako je mali Bačić pisal o brodolomu ladje Stefano: *"Ko je Jurić prišel do soda, so si ga domačini podajali in kotalili kot ogromno igračo. ... Glede na to, da bi nas njihova dobronamerna igra lahko stala zaloge vode, je šel Jurić z zavidljivim pogumom nasproti črncem in jim poskušal pojasniti naš položaj bolj z znaki kot z besedami. Vseeno so prekinili igro, kakor iz nekega strahospoštovanja in postali pozorni na nas. Pregledali so nam lase, okončine, nekaj oblačil. Bilo nas je strah, še posebej nevarnih sulic, ki so jih držali v desnici in čudnih zvutih palic v levici. Nenadoma jih nismo več zanimali ... Domačini so iskali rakce in prilepke in jih preprosto našli. Ko so našli nekaj, so najprej ponudili Costi in potem so še sami jedli. Spodbujen z njihovo prijaznostjo in prejšnjo uvidevnostjo, jim je Costa govoril izmenoma angleško in francosko in si prizadeval, da bi ugotovil, kje je zaliv Champion Bay (...) .. Domorodci so samo ponavljali njegove besede kot so najboljše lahko ... To nas je razočaralo, ker smo se zdaj čutili, da nam želijo pomagati, vendar ne vejo kako ... Ko so se med seboj pogovarjali,*

se je en človek s strahom približal Costi in mu dal kos papirja, ki ga je našel na skalah vzdolž obale. Ni bilo samo neverjetno, bilo je čudežno. Ta papir je bil del pomorske karte severozahodne obale Avstralije s Stefana. Na njem je bil ravno predel, kjer smo bili, pa tudi cilj, ki ga je imela Costa v mislih – reka Gascoyne". "Bili smo rešeni," odleglo nam je. "Oh, kako so samo zanimivi ti daljni kraji. Samo da končam fakulteto in evo me na odprtem morju, »je pomislila, z malo strahu in spoštovanjem. Ostal čas je najrajši sedela v svoji sobi, poslušala "Pomorski večer": "Našemu dragemu sinu, ki pluje ... ", "Moj brat Nikola na ladji "...", "Najdražji, želim ti mirno morje" ... "pozdrav posadki ladje" ... so bila običajna sporočila družin svojim ljubljnim, v katerih se je videla in željo, s katero ji oče pošilja sporočila, medtem ko srečna uživat na nekih oddaljenih valovih.

Prišel je tudi dan mature. Veliko njenim prijateljem je bil to poseben dan. Starši so bili še posebej ponosni, za večino njih pa je pomenilo to odhod v svet dela, kjer bodo pokazali naučne spretnosti. Za njo je bil to le predpogoj, ki ga mora izpolniti, da bi se naučila še in še in še več od tega, vpisala se je na Pomorsko fakulteto, ki je bila samo še stopnica do daljnih morij. Vpisala je program nautike, v ušesih so ji odzvanjale besede ladijskega dnevnika mladega Bačiča odšle iz ladje Stefana, ki jih je v znala skora na pamet. Ker je sanjala o daljavah, je dobil prijatelja v profesorju Mohoviću, ki se je skozi učenje približal oceane. Strast s katero je pojasnjeval meteorološke razmere na oceanih, je zmanjšala njen strah pred temi velikimi morji, edino oviro, ki je bila na njeni poti v daljave. Ko ni imela predavanj, je obiskovala ladjedelnice. "Hej, ladja na vidiku", bi ji kričali delavci, ko jih je obiskovala in opazovala veličastno nastajanje novih ladij iz njihovih rok. In včasih jim je vrnila s "hura" ali "ship ahoy" in vadila mornarske pozdrave, ki jih bo uporabljala na svojih potovanjih.

Nekega dne, je tako, ko je obiskala Kantrido, videla nov obraz. To je bil Guc doma iz Moščenčke Drage. Študiral je na Pomorski fakulteti, vendar v smeri tehnologije in organizacije prometa. Ker je prišel iz družine, ki se ukvarja z ribištvom in prevozom rib, so bili njegovi interesi predvsem povezani z boljšo organizacijo dela. »Kaj počne tukaj, še nikoli ga nisem videla«, je pomislila. On pa je njo opazil že pri vpisu na fakulteto, a njene sanje o daljavah h katerim je stremela, so ji zameglile vid, in ni več opazila vsega kar jo je obdajalo. Nekoliko negotov in sramežljiv, vendar zelo vljuden in zaupanja vreden, je upal, da bo šel v ladjedelnico in se morda srečal z njo in jo spoznal. Usoda mi je bila naklonjena in ona ga ni samo opazila, ampak se je nekaj premaknilo v njej. To je bil občutek, podoben tistemu, ki jo vleče v daljavo: metulj v trebuhu, silovita želja po nečem, zvonjenje v ušesih, sanjav pogled. Prepoznala je občutek, vendar ni vedela, da bi lahko nekaj takega lahko občutila proti nekomu, ki je tukaj, blizu nje. Proti nekomu, ki se ukvarja s prevozom rib in ni tako lep in gibčen kot ona, proti nekomu, ki je sramežljiv in ne tako odprt kot ona. Edina stvar, ki ju je združevala, je bila negotovost; pri njemu – negotovost, ali ga bo sploh opazila in pri njej – negotovost v majhne mere, ki ne ustrezajo njenemu cilju: daljnim morjem. Ko ga je opazovala, je čutila neverjetno bližino in se spraševala, ali je to zaradi tega, ker je neki guc rešili preživele iz brodoloma, ki ga je imel *Stefano*.

In tako se je ta dan pridružil tradicionalnemu pozdravu med delavci v ladjedelnici in Malo Barko, ko mu je izletelo "hip, hip"! Obraz ji je raztegnil v širokem nasmeh in od tistega dne sta postala neločljiva: skupaj sta se učila, obiskovala ista mesta, Mlako, Delto; govorila o morju, pristanišču; jedla isto hrano; dihala isto sol v zraku. Samo sanjala nista enako: on je razmišljal o tradicionalnem življenju Kvarnerja in Istre, ona pa o Avstraliji in Novi Zelandiji. Ljubezen pa je bila tolikšna, da so bile razlike v študentskih dneh nepomembne. Pomembno je bilo potrditi to ljubezen, kar sta tudi naredila. Bil je maj in ona je nosila najlepše belo latinsko jadro kar so ga kdajkoli videli, ki ga je krasila nežna čipka, ki jo je že davno dobila od neke žene pomorca, ki jo je prinesel iz belega sveta. Bil je precej okoren, vendar trd in stabilen, takšen kot bi ga vsaka nevesta želela v zakonu. Poroko so pripravili v pomorskem muzeju, majhno in svečano, kot se spodobi dvema mornarjema. On ji je dal svoje navdušenje zaradi njenega prihoda v njegovo življenje:

*"Z okusom morja, z okusom soli na
žarečih ustnicah, v laseh in koži,
prišla si iz morja
da se vležeš blizu mene,
prišla si sem,*

in sonce te je spremljalo "in ona je od vrnila z Onassisovim izrekom: "Znebiti se moramo upanja, da se bo morje kdaj pomirilo. Moramo se naučiti jadрати tudi v močnih vetrovih".

Izola

Na poročno potovanje sta odpotovala v Izolo. Kot v vsakem zakonu, sta našla kompromis: odpotovala sta v drugo državo, kar je bil Mali Barki začetek dolgih potovanj in že spet sta bila v znanem kraju, kjer se je Guc čutil na svojem področju. Neločljiva sta se sprehajala po mestnih ulicah, obiskala okolico, tekla po tunelu Saletto, vendar ju je najbolj veselilo guganje po morskih valovih. Mala Barka je bila vesela, da je šla na izlet tja kjer je počival Rex. To je bila najlepša, najhitrejša in najmodernejša ladja svojega časa, ki je končal nekje med Izolo in Koprom. Bila je ladja vseh ladij, mesto, ki je plulo po morju in imelo vse kar je potrebno sodobnemu mestu: knjižnico, pošto, radijsko postajo, tiskarno, dnevnik, kino, dve igrišči, kozmetični salon, brivnico in frizerski salon. Imel je tudi plesno dvorano. Mala Barka je dneve vadila plesne korake, da bi vzbudila vzdušje na tej ladji vseh ladij. Videla se je v tej ladji – mestu in vonjala daljna morja, ki njej majhni, še vedno niso bila dostopna. V njej je Rex izzval neko strahospoštovanje in težko si je priznala, čeprav se je zavedala, svojega strahu pred to daljavo. "Bila je tako velika in evo leži potopljena. Kako bom jaz majhna šla na tako dolgo pot? «je pomislila. Zaenkrat pa je bilo dovolj, da posluša zgodbe o Rexu in uživate v njegovih slikah v galeriji Marjana Kralja.

Guc je vsakodnevno gledal s strani na ribiče, ki so vsak dan marljivo orali po bogatem izolskem morju. Mreže so se zvijale pod telesci inčunov, sardin in skuš, in bilo je posebno veselje videti srebrno-modri lesket zviti debelih in močnih in mišičastih tun, za katere bo bile zadolžene posebne ribiške barke. Vse to ga je spomnilo na otroštvo in ribiško tradicijo svoje družine. Oh, kako mu je srce tolklo pri vsakem izvleku mreže! In bil je tudi razlog, ker je mineralno morje Izole zagotovilo, da bodo mreže vedno polne. Prepoznal je ponos ribičev, ki bi ulov predali tistim, ki so bili v tovarni, ki so skrbeli za nadaljnje potovanje teh ribic. Zlagali so jih v kovinske postelje in jih božali z najboljšim oljčnim oljem, včasih pa so jih razigrali s finimi koščki drobne zelenjave. Nekatere so spremenili v gladke paštete, ki so se gospodi dobresedno topile v ustih. Ko se je ribica dotaknila brbončic za okušanje, bi človek instinktivno zamižal od užitka, jezik pa bi se dotaknil neba, da bi iz njih izvlekel čim več okusa. "To je moj svet, jaz sem to morje, jaz sem bil ustvarjen, da se družim s temi ribicami," je čutil.

Ljubezen, ki sta jo Guc in Mala Barka čutila drug do drugega, je bila okrepljena z njuno ljubeznijo do morja. Tako so vsake toliko obiskali Hišo morja Izolana, uživali v njegovih razstavah, gledali fotografije in gledali filme s pomorskimi in ribiškimi temami. Prav tako bi šli tudi v ladjedelnico; Mala Barka se je z veseljem spomnila svojih navad iz Reke in je zlahka spoznala dragocene graditelje ladij. Junij jim je dal posebno zabavo: Festival oljk, vina in rib je obljubljal popolno zabavo! Nekega dne, ko sta se gugala na jutranjih valovih in kazala svoje spretnosti: Mala Barke je vozila slalom med bojami, spretno obračajoč svoje belo jadro, in Guc jo je vsakič nagradil z novo vrsto rib, ki jih je ujel. Tam je bila tudi lokalna ribiška ladja z imenom (Biser), ki jih je z veseljem gledala, navdušeni nad znanjem Guca pri iskanju rib in spretnosti pri njegovem ulovu. In o količini ulova za tako relativno majhno ladjo, da sploh ne govorimo! Fascinirana ribiška ladja se je odločil, da jih bo spoznala: "Spretnosti, ki jih ta Guc prikazuje, bi nam veliko pomagale pri ulovu rib!" Sedeli so skupaj na zajtrk in tako se je rodilo prvo lokalno prijateljstvo. Gucu je kmalu zaprošen, da se jim pridruži pri ulovu rib in z obema vesloma je to sprejel. Kmalu zatem mu je bila ponujena služba v tovarni rib, za katero je dnevno lovil toliko kot doslej nobenega ribiška barka. Mala Barka je še vedno sanjala o velikih potovanjih, toda to ni bil najboljši čas za to: začelo se je z jutranjo slabostjo in devet mesecev pozneje so prijatelji iz ladjedelnice pomagali pri rojstvu njunega sina: malega Gliserja. Nihče ni bil srečnejši od staršev: krasila ga je mamina gibčnost in hitrost, po postavi ji je bil tudi podoben in tudi pozneje ni preveč zrastel. Z očetom je včasih šel na ribolov, vendar je bil boljši v bolj sodobnem okolju, zato se je v bodočnosti videl v druženju s turisti.. Mati se je posvetila vzgoji sina, oče pa se je zabaval z ribami, ki pomenijo življenje.

Piran

Dozorevanje je s seboj prineslo spremembe: čas je bil, da gre Gliser v šolo. Pot jih je pripeljala do bližnjega Pirana, ker je Gliser izrazila željo, da se izobraževanje uskladi z stopnjami staršev, tako da se tam vpiše v pomorsko šolo. Atudin Guc je želel spremembo, iskal izzive. Sol, na kateri je zraslo mesto, je bila simbol njihovega dozorevanja: za Gliser je bila šola, za Guca delo za soline in Mala Barka je tukaj končno našla mir. "Nisem se rodila za daljave, to so bile otroške sanje, šele zdaj vidim bogastvo, ki mi ga daje ta naš kraj," je zaključila. Še vedno je bila najlepša med gospemi, najbolj gibčna, a se je umirila s soljenjem rib, izdelavi oljčnega olja in vina ter občasno pri pomoči v proizvodnji soli. Največji mir in ponos, s kakšno spuščeno solzo je začutila, ko je Gliser šel v šolo. Ta dan septembra je Neptun prevzel oblast v Piranu, "krstil" so bodoče mornarje in tako tudi Gliserja, praznovanje se je začelo v piratskem vzdušju.

Iskrica minule želje se je še včasih zasvetila v njenem očesu, ko je šla ob vikendih na izlet do svetilnika na rt Madona Punta. Tam se je spomnila vloge svetilnika za varnost pomorščakov, vendar je bila presenečena, da njeno srce več done razbija ob mislih na daljavo. Piranska sol je bila za njo večja od življenja. Zaradi nje so se zgodile vojne, spreminjale meje in ekonomski zemljevid Stare celine. Sedem milijonov let je čakala, da so jo potegnili iz notranjosti gore in le eno poletje, da bi jo pobrali iz morskih obal ... Sol je bila v vseh čutih: vonj soli, ki ga je že razširilo samo morje; okus soli, ki je bil nepogrešljiv del vsakega kosila; solna barva, ki je nadomestila pomanjkanje snega ob božiču; dotik soli, ki so ga dame uporabljale pri lepotilnih tretmanih; zvok soli, za katerega je po mnenju mnogih Tartinijeva violina zvenela tako izrazito, intimno, toplo in melodično. Odhod v soline je bil za njo pravo veselje: morska voda bi se morala skozi kanale preliti v solna polja, kjer bi jo pustili, da bi izhlapela na soncu. Čez nekaj tednov se morsko vodo lahko spusti iz enega polja soli v drugo. Ko vsa voda izhlapi, bi ostala čista sol naravno pridobljena s kristalizacijo. Ti kristali so bili za njo bolj dragoceni kot kateri koli dragoceni kamen, ki si ga lahko predstavljate. Vsaki hrani doda nov okus. Bolnike so zdravili zaradi alergij, prehladov, astme, bolezni srca, stresa. Jajca bi dobili lepo teksturo z malo drobne soli. Kava bi imela močnejši okus z zrnom dvema debele soli v vodi za kuhanje. Vsaki koži bi z dodatkom medu, toplim mlekom in nekaj kapljicami sivkinega in rožmarinovega olja, dali čvrstost in mehkobo. To so bili kristali, ki so podaljšali življenje rib, in lažje bi ji bilo, kot gospodinji, prenesti smrt rib, ki so izgledale trajne, ko so bile posipane s soljo za usposabljanje soli. Še posebej ji je bilo zabavno, da je eksperimentirala z različnimi aromami soli in ustvarjala svojo mešanico: z agrumi, zelišči, suho zelenjavo ali pa bi slavne kristale "prelila" z aromatičnim rdečim vinom in posušila v pečici. Slišala je tudi o dimljeni soli z aromatičnimi drevesi, čeprav tega ni poskusila sama. Solni cvet je bil kralj kristalov. Bil je po posebno cenjen zaradi načina proizvodnje v mikroklimatskih razmerah, v najbolj slanih bazenih solin. Pod vplivom močnega sonca se na površini morske vode ustvari tanka plast soli, ki se ročno pobere s posebnimi lesenimi lopaticami, nato pa posebno posuši. Imenuje se cvet, ker je čistejša in bogatejša kot navadna, njen okus pa je poseben. Vse skupaj sta bila naša gajeta in sol zelo harmoničen plesni par, tako kot Pino in Pia Mlakar, katerih kuterja Galeba so hodili občudovat v Pomorski muzej. Zdelo se je, da je ta ladja govorila o zgodbi o paru, ki se je predal z dušo in telesom plesni umetnosti; o paru, ki se je trudila za svoje življenje, da bi obogatil baletno umetnost in ponovno vzpostavil njeno dostojanstvo; o paru, ki je napolnila koncertne dvorane z notranjim žarom in utelešeno predanostjo, skromnostjo, trdim delom, disciplino, odklanjanjem, odločnostjo, pogumom, vitalnostjo, navdušenjem, ljubeznijo in odgovornostjo do prihodnjih generacij. O prihodnjih generacijah so razmišljali tudi, ko so svojega plesnega Galeba namestili muzej. In medtem ko se je njihov ples izkazal, da s svojo lepoto lahko odraža ker se ne da niti zamisliti, da lahko odraža dobro in resnico v Platonovem pomenu besede, tako danes Galeb stoji v pokončni baletni drži v ponos vsem meščanom. Ob njem je bila Mala Barka popolnoma mirna.

(Rovinj)

"Življenje je pesem, draga moja naš Gliser je fant in čas je, da se posvetimo drug drugemu in greva na kakšno potovanje", je Guc presenetil nek večer pred 25. obletnico poroke. "Na tebi je, da vzameš nujne stvari in se opremito z dobro voljo," je dodal. Bila je presenečena in zdelo se ji je naenkrat prehitro pobrati stvari in oditi na nekakšno pot. Toda v resnici niso dolgo šli nikamor, in mislila je, da je to presenečenje, zato svojega najljubša Guca ni hotela prizadeti. "Ne vem, kaj naj vzamem, čutim, da je presenečenje, ampak kakšno obleko moram vzeti, slovesno? Če že bom

preveč slovesna se bojim, da moj Guc ne bi mislil, da njegovo presenečenje ni bilo dovolj dobro. In če bom preveč preprosta, morda ne bo ustrezala njegovi zamisli! «Je razbila glavo. Na koncu se je odločila, da najde kompromis in vzame nekaj prazničnih in nekoliko preprostejših oblek. Bili so v sodobnem dizajnerskem hotelu, ki je izgledal kot velika ladja. Velika potniška ladja, ki nikamor ne potuje, vendar ponosno stoji ob morju, morda sanjari, da potnike vozi nekam na odprto morje. Vse je bilo v njej na mestu, kot na pravi ladji, na razkošni ladji. Spomnila se je, da so tako govorili o Rexu, ladji, ki je bila potujoče mesto. To je bil mesto – ladja, ki nikoli ne potuje. Ali pa morda potuje v mislih tistih, ki so v njem. "Mogoče nismo odšli fizično daleč, ampak naš zakon je prešel dokaj dostojno pot. Zato te vabim na vožnjo z batano. Najbrž ona najboljša opisuje naše življenje, morda je majhna in ni predvidena za potovanje po velikih morjih. Toda naše potovanje je tako veliko, da se z njim ne morejo primerjati nobena morja, «je rekel Guc, jo prijel pod roko in jo odpeljal do morje po poti okrašeni s svečkami. Kakšen občutek je bil, njeno srce je bilo polno, komaj je dihala; toplina ljubezni se je čutila v zraku. Rahlo jo je dvignil in jo položil v batanjo, ki se je rahlo pozibavala, in za eno ribiško ladjo je v tem trenutku izgledala tako nežno in elegantno. Sprejela ju je v svoje naročje in jim ponudil kozarec malvazije in skledo danes ulovljenih rib, pripravljenih v Spacio Matika. Odrinili so ob svetlobi sveč in opojnih vonjev, od katerih se je Mali Barki vrtelo v glavi. Je to zaradi vina? Pozibavanja morja? Ali od velike ljubezni? «, težko je bilo oceniti. Vedela je le, da čuti. Bila je tiha, niti najmanjša beseda ni prišla iz ust. Tišina je nenadoma prekinila Guc z bitinado:

*"Ta stara batana s
štirimi" vesli ...
Vse je lepša in lepša!
Gledal sem jo z
pomola. Eno veslo
ji šepa ko hodi,
druga pa se komaj
namaka v vodi ...
Dve pedi so dolge
deske, nje slavne ...
Kraljeve barke ji ni
ravne!
Ta stara batana s
štirimi vesli...
Vse je lepša in lepša!
Gledal sem jo z
pomola. Ob
mraku, ob zori,
Opoldne ... vseeno. S
kruhom, četrta vina, Mi
dva sva eno. "*

Medtem ko njene glasilke še vedno niso proizvedle zvokov, se je spominjala vseh Giannija in Vilme ter njihovih ljubezni. Dva človeka, čoln in morje.

(Lošinj - Nerezine)

Botterini, Budinich, Petrina, Kozulich, Lev, Bussanich, Tarabocchia, Gerolimich, Širola, Martinolic, Ivancic ... Imena vseh teh slavnih lošinjskih kapetanov je nenadoma priklicala v spomin še iz šolskih in študentskih dni. Bral je o njih in sanja, da bo šla tudi ona po njihovi poti na daljna morja. Aldebrand Petrina se ji je posebej vtisnil ker je postavil rekord najkrajšega potovanja iz jadranskih pristanišč v Čile, od Trsta do Rta dobrega upanja do Taltala. Njegova lepota, "Contessa Hilda," je to pot prešla v samo 94 dneh. Naslovi čilskih časopisov so pisali o junaku Petrini, naša Mala Barka pa se je počutila, kot da je ona tista o kateri se piše.

Ali Pietro Giacomo Leva, prvi vzhodnojadranski kapitan, ki je obplul Cape Horn. Potreboval je 125 dni od Trsta do Valparaísa. "Čeprav je veliko dlje od Petrine," je pomislila, "ni mala stvar, da gerš nekam kot prvi, ko nihče od tvojih kolegov še ni bil tam," je vzdihnila z strahospoštovanjem. Levin je s potjo sprožil trgovinske odnose s Čilom, kar je bilo še kako pomembno in tako odprl pot svojemu junaku Petrini.

Biti Lošinjski kapetan, je pomenilo živeti morje v vsakem pomenu besede, ne samo, ko so bili na ladji. Mnogi od njih so bili generacije povezani z morjem, zato so se poročili s sestrami drugih kapitanov ali pa so bilo njihovi otroci kapitani. Leva se je poročila s sestro kapetana Marca Antonija Budinića, imel je deset otrok, od katerih je bilo pet kapetanov. Govori se, da je bil zelo lep in prefinjen, pa so se slišali številni vzdihljaji, ko se je z ženo sprehajal po Čikatu, zalivu Blatina, čez Srebrn in Zlat zaliv do rta Boka Falsa in čez zaliv Augusta, spenjajoč se na Velo Stražo zaradi pogleda na Lošinj. To so bili redki skupni trenutki, ker je morje spet klicalo na pot ...

Zdaj, ko jo je Guc iz Rovinja pripeljal v Nerezine, se je Mala Barka spomnila vseh knjig o kapetanskem življenju, ki jih je kot mlada brala. *"Sobota 19. 9. 1908. Na vsa jadra hitimo na jug z hitrostjo 7 milj na uro. Ko vstanem z lepe postelje v lepem kamarinu, grem v salon, kjer že jedo poročnik in stari 70-letni pilot, ki v vsaki stopnji po vsem svetu pluje že 60 let. Je zelo dobre narave. Jemo jajca in pijemo čaj. Dopoldne navijem vse ure na krmi in pregledam vsa skladišča ki so na ladji. Lepo vreme. Smo blizu Avstralije. Nedelja, 20. 9. 1908. Od polnoči piha vse močnejše in valovi se dvignejo vse višje. Tako je temno, kot v rogu. Nihče ne spi. Sunki JZ so peklensko pihali. Bojimo se, da bomo strgalo nove pripone. Do poldneva isto. Je se brez volje s pladnji v roki. Barometer je že zelo nizek. Ob 8. uri zjutraj obrnili na ladjo na leve uzde, da se nebi oddaljili od kraja in spremenili veter, da bi zavilina pot zahodno okoli otoka Gabo«* je napisal Širola o dogodkih na »Contessi Hildi«. Življenje na odprtem morju se je odražalo tudi v hrani, ki so jo jedli: bili so brodet iz suhe hobotnice z polento; napolnjeni lignji; črna rižota; nogice. Šurlice z jagnječim ali govejim golažem (Kalandraka) so ga mornarji popularno imenovali "mila mati", ker je bila običajna hrana, nekatere jedi pa še vedno nosijo imena kapitanov. Anton Botterini si je zaslužil, da ga še danes omenjajo zaradi karpača iz gofa, kapetana Petrina pa zaradi brodetu iz hobotnice. Jedli so tudi zaladijo ali žaladijo, konzervirane ribe ali ribjo želatino, dobrote, ki so jih zelo cenili beneški gurmani. Poleg tega se je jedel krompir, fižol, moka, soljeno meso, ki se je hranilo v sodih, slanina, sardine, slan sir. Na ladji so bili živi prašiči in žive kokoši ki so nosle jajca, ta jajca pa so jedli s pršutom. Potem omaka s paradižnika česen, čebula, bakalar, testenine, ječmen, polenta, maslo, osliči in trdi sir. Pil se je rum, cherry, vermouthe, vinska kislina s sodo bikarbono pa je bila proti zgagi. Na čezoceanskih poteh so lovili albatrose, njihovo meso ni bilo ravno okusno. Lovili so tudi morske pse, čigar rep je kot trofeja pripadal ladji, kost kapetanu za palico in mornarjem meso in koža.

Za božič se je tradicionalno pripravilo z fritulami tudi *verte napofrig*. Mala Barka, je samo da bi doživela čarobno kapitanovo življenje, pripravila isto jed na božični večer po starem receptu neke Eufrazije Kaschmann:

"Očistite lignje s potrpežljivostjo, odstranite noge in v drobovju boste našli belo torbico, ki jo shranite na stran. Dajte dovolj olja v kuhinjski lonec, le malo več, nato pa v hladno olje dodajte kose lignjev, dva krompirja razrezana na štiri dele, eno repo prerezano na tri, štiri dele, in vse položite na slab ogenj. Ko se malo popeče, dodajte dva litra mrzle vode, in ko zavre gre, dodajte nekaj začimbnih zelišč, liste zelja, malo komarčka, malo boreča, krompirja po želji, soli in pustite kuhati. Če vam ni všeč boreč, bo dovolj koromač. Ko je zelje na polovico kuhano, dodajte bele vrečke lignjev, ki ste jih prej shranili, premešajte in juha postane bela. Posebej naredite brodet iz katere koli ribe in juho iz brodetu prelijte ob serviranju čez zelje. Jed "de orbi"! "

"Vedno si bial kapetanka mojega življenja," je rekel Guc za večerjo in jo nežno prijel za roko. Mirno se je odzvala z znanim nasmehom in pogledom polnim ljubezni. Dva delfina sta jima sledila v morju in izvajala ljubezenski ples.

(Mošćenička Draga)

Nazadnje so pripluli tudi do Mošćeničke drage. Bilo je ribiško pristanišče, mesto, ki je povzročilo spomine iz otroštva, in ki se jih je Guc rad spominjal. Lovil je še kot otrok; Tam so bile različne ribe, bradač, bukve, špary, osliči, fratri, pici, arbuni, salpe cipli, včasih škarpina in v jeseni lignji. Še posebej je užival v lovu na škampe, mitske živali iz mulja morskih globin, ki pokriva skoraj celotno dno Kvarnerskega zaliva. Z očetom je postavil vrše privezane na parangale. V vsakem je bilo 50 vrš, razmaknjenih vsakih 24–25 metrov na vrvi dolžine 1200 metrov. Lovili bi od aprila do oktobra. Z zaspanimi očmi je bil Guc okoli šestih z očetom na morju. Večinoma bi ujeli tri in pol, štiri kilograme na 300 vrš. Ampak ni pravil, eno dobro leto sta bil dve ali tri "lačne". Občutljiva bitja so to, za vsako naravno nesrečo, npr. potres se vkopljejo v pesek. Na dnu morja gradijo predore, kot mravlje, potres bi jih zmotil.

Izvek vrš je povzročil posebno navdušenje, negotovost, ki se je vedno prebudila v upanju na velik ulov. Čudno je, ta prirojena človeška narava, potreba po lovu. Izvlekli smo, tudi tiste, ki so bili večinoma polne rakov – strijašev. Niso imeli posebne gastronomske vrednosti, ker so imeli zelo malo mesa, vendar bi jih mama uporabila za juho. Isto takšno, ki jo je uporabila Mala Barka v svojem *verze napofrig* v predbožični noči. Kobacajo se ko jih Guc skuša potegniti ven. Majhne so, še otroške ročice in strijaši imajo grde klešče, vendar jih Guc spretno odstrani z golimi rokami. Dva, tri žive strijaše prebode z žico iz vrše in uporabijo za novo vabo; dva, tri vrše v zaboj, tudi za vabe, ostalo pa vrne v morje. Vsake toliko časa kakšen strijaš konča na tleh ali med vrvmi in se nemočno kobaca. Na koncu so se kobacali v materinem loncu in hranili družino v letih njegovega otroštva. Nikoli ne bo pozabil dan, ko je s samo 12 leti ujel 12 kilogramov škampov. 12 let in 12 kilogramov, kako se življenje lahko poigra! Oče je sijal od ponosa; nasmeh ima na obrazu, vendar ne govori veliko. Toda on ve, da je opravil dobro delo, ko je tako vzgojil sina.

Danes je tukaj s svojo kapetanko. Gugala sta se na morju, s pogledom usmerjenim na Mošćenice na hribu, kjer so Primorci "obrnili hrbet" morju in na Mošćeničko Drago, kraj ribiških hiš v zalivu na mestu združitve dveh gričev, kjer so Primorci morali to morjeobjeti in se naučiti živeti z njim. Mala, ampak Draga. Ponos, ki ga je čutil pri branju mediteranskega brevirja na mestu, kjer avtor opisuje njegovo rojstno mesto, bi mu vsakič preplavilo srce in vse ga je vlekel in vlekel, da bi se končno tukaj. ustalil.

Mamino delo ni bilo nič manj vredno kot njegovo oče in očetovo. Ne samo, da bi družino hranili z ribolovom iz svojih vrš, je pletla in krpala mreže, čakala zgodaj zjutraj, da bi prišle ladjice in polnila z ulovom ustrezne košare, s katerimi bi se odpravila na trg v Lovranu, včasih pa je tudi enakopravno z njimi lovila na morju. Ampak takšna je bila tudi njegova Mala Barka in globoko v notranjosti je čutil, da je to pravi kraj za njih. Kraj, kjer se bosta ustalila na koncu življenja, uživati v morju in prenašati znanje na tiste, ki bodo jutri delali isto stvar. Danes v Mošćeniški Dragi obstaja le pet škamparjev, tradicija pa se ne sme pozabiti.

Danes vstajajo ob 5 in skupaj z Galovičevimi gredo na morje. Ni to več kot v prejšnjih časih, ko je slab ulov pomenil skrb za prazen krožnik. Danes Guc lovi izveselja, skupaj z Malo Barko. Včasih ulov konča na njihovem krožniku, včasih gas delijo z mladimi, ki so se pripravljene naučiti tradicionalne spretnosti in včasih gre na Draganovo mizo ali v Zijavico za goste, ki cenijo kvarnerske škampe. Lovi se od 100 do 150 dni na leto, ostali čas pa solijo ribe, pletejo in krpajo mreže, izdelujejo vrše in parangale, šivajo jadrane jadra, kuhajo sol in negujejo svoje čolne, da jim v prihodnosti zagotovijo varno delovno mesto. Včasih se ob koncu dneva spustijo tudi do opevanega Sipra, na plažo Gucejevega otroštva, ki je vsakemu mošćeničkemu otroku zbujala radovednost o nekem drugem svetu:

"Ne poznate mojega belega Siparja in moje peščene plaže

kjer sem kot otrok malo

letel za sanjami, lovil

metulje, iskal šoljke na

peščeni plaži

čudil se je vetru in valu in

morju, in čakal, kdaj grem

na goro Učko da vidim vile ni

vilenjake

*ki na krilatih konjih
lovijo sončne žarke."*

Danes sta oba zamenjala radovednost za mir, ki ga zagotavlja morje. "Pluti se mora," je zaključila Mala Barka,

"in mi smo pripluli daleč. Čas je, da opremimo jadra za prihodnje generacije. "

KRK

Mala Barka

Mala Barka se je rodila na Krku, v delavnici ladjedelnice Željka Skomeršića. Ali se v vas skriva še vedno otrok, ki uživa v igri z miniaturnimi? Ste se kdaj spraševali kako nastajajo miniaturni čolni, ki so popolnoma podobni pravim? Če je tako, vas bo ta izlet spet vrnil v otroštvo. Poigrajte se z miniaturnimi čolni, spoznajte lokacije njihovega otroštva, igrajte se na plaži. Potopite roke v pesek, postanite umetnik in sprostite stres. Med izletom bomo obiskali mesto Krk, пристаниšče in ladjedelnico, slišali zgodbo o kmetovanju na Krku in ribarjenju ob dišečih sardonih na buzari z krompirjem presnecu in žlahtini.

Itinerarij

9.00 ogled mesta Krk s posebnim poudarkom na pristanišču, ladjedelnici, pasari Bodulki in guču Bodulu ob 10. uri obisk v interpretacijskem centru.

11.00 odhod na plažo Porporela; sodelovanje pri ustvarjanju umetniških skulptur iz peska; za otroke možnost sodelovanja v programu "Igre na pesku"

13.00 kosilo v eni od krških restavracij

Po kosilu vrnitev v hotel.

REKA

Ko naša ladja pluje, plovi

Ta izlet je namenjen vsem ljubiteljem pomorske dediščine, tradiciji plutja in morja. Ali ste vedeli, da so ladjarske družbe v Reki do začetka prve svetovne vojne vzdrževale redno linijo proti Severni in Južni Ameriki? Poslušajte zgodbo o Mali Barki, glavni osebi zgodovini pomorske dediščine hrvaške in slovenske Istre ter Kvarnerja, o reški jadrnici "Stefan", ki je leta 1876 doživela brodolom v bližini Avstralije, a so se nekateri mornarji uspeli rešiti. Podrobnosti o tem boste našli v ladijskem dnevniku, ki ga hranijo v Pomorskem in zgodovinskem muzeju hrvaškega primorja Reka govori zgodbo o preživelih mornarjih med Aborigini. Poskusite tudi sami preživeti brodolom, tako da se znajdete na neznanem kopnem, tako da naredite splav in zavetje iz razpoložljivih virov, da najdete hrano v naravi in določite svoj geografski položaj. Med izletom bomo obiskali najpomembnejše pomorske znamenitosti, kot so пристanišče, ladjedelnica, pomorska šola Bakar in Pomorska fakulteta.

Itinerarij

9.00 ogled mesta Reka s posebnim poudarkom na pristanišču, ladjedelnici, svetilniku Mlaka in Pomorski šoli Bakar ter na Pomorski fakulteti Univerze v Reki

11.00 obisk Pomorskega in zgodovinskega muzeja hrvaškega primorja Reka (ogled in zgodba o Stefanu)

12.00 udeležba v programu "Na pustem kopnem"

13.00 odhod v ribarnico ter tržnico in kosilo v gostilni

Fiume. Po kosilu vrnitev v hotel.

IZOLA IN PIRAN

Z Rexom po ribe in sol

Poslušajte zgodbo o Mali Barki, glavni zgodovinski osebi v zgodbi pomorske dediščine hrvaške in slovenske Istre ter Kvarnerja. Mala Barka je občudovala Rexa, najlepšo, najhitrejšo in najmodernejšo ladjo njenega obdobja, ki je bila na tem področju potopljena med Izolo in Koprom. Med ogledom vas seznanimo z ribolovom, najpomembnejšo vejo mesta Izola in o ribiški industriji Delamaris, katere začetek sega v leto 1879. Imeli boste priložnost obiskati Hišo morja Izolana in galerijo Rex. Ob koncu ogleda mesta Izole se odpeljemo do farme Fonda, farme brancinov, kjer nam bodo pripravili prigrizek. Po degustaciji rib in prigrizkov nadaljujemo pot do Pirana, mesta, ki je "zrastel" na soli. Obiskali bomo Sečoveljske soline in se naučili nekaj zanimivih stvari o soli, poskusili različne vrste soli in vadili okuse. Po tem sledi vrnitev v hotel.

Itinerari 1 (za tiste, ki se želijo potapljati):

9.00 odhod na podvodno pot "Rex", potapljanje in fotografiranje bronastega kipa na nekdanji obalni cesti Izola–Koper.

11.00 obisk zbirke Hiše morja Izolana (ogled in priložnost za nakup ribiških proizvodov) in Galerije Rex

13.00 odhod na farmo brancinov Fonda (kosilo)

15.00 obisk Sečoveljskih solin in sodelovanje v programu "Z okusom soli"

Vrnitev v hotel

Itinerari 2

9.00 obisk zbirke Hiše morja Izolana (razgled in možnost nakupa ribjih proizvodov "Riba plava trikrat: v morju, v olju in vinu")

10.30 obisk pridelovalcev oljk in vinogradnikov Izole z nabiranjem in pokušanjem oljk/olja/vina (možnost nakupa)

13.00 odhod na farmo brancinov Fonda (kosilo)

15.00 obisk Sečoveljskih solin in sodelovanje v programu "Z okusom soli"

Vrnitev v hotel

Priloga 4 – Piran v obstoječih aranžmajih

Masterchef Slovenija – program Wine & Dine⁷

Learn how and why Slovenian gastro scene has become star of the international gastro scene

Gulliver will lead you into this unique scene: oil press in local farm, different culinary experience and beauty of Slovenia landscape...

ITINERARY

D1 Brnik APT – Ljubljana

Arrival at Brnik airport and transfer to Ljubljana with english speaking assistant. After check in at hotel we will depart towards local Turnulja Organic farm. You'll enjoy in oil press demonstration, and dinner with 3 course organic meals. No drinks included during the dinner. After dinner transfer to the hotel, and overnight.

D2 Ljubljana

Today we'll take breakfast at the hotel before heading out to Central Food market. After buying all necessary groceries we're off to join the culinary workshop, including cooked lunch at the premises of the workshop (drinks are not included).

At the afternoon, after lunch we will take the railcar towards Ljubljana castle where we will have tour and visit to virtual museum. Dinner will be held in Kenda Manor, followed by culinary demonstration (3 course dinner, drinks not included).

You will be accompanied by English speaking guide during whole day. The overnight stay will be at the hotel.

D3 Bled-Radovljica

After the breakfast in the hotel, we'll depart towards picturesque Bled lake with private coach and an English-speaking guide. There we will take traditional boat ride to Bled island, where we will visit St.Maria church and Clock tower. After the tour you will enjoy in demonstration of "potica" preparation and sampling of various types of "potica".

After demonstration we will entrance to Bled castle, where in the castle restaurant lunch will be held (3 course meal, with Bled signature dessert, drinks not included).

At the afternoon we'll depart towards Bohinj region where we will visit dairy farm. You will have time to taste local dairy products and shoot of schnapps. We will also visit traditional museum Oplen's house.

On our way towards Ljubljana we will stop in Lectar live honey bread making museum, and we will have demonstration of Lectar making. Dinner will be served at Lectar restaurant (3 Course meal, drinks not included). Overnight at the hotel.

D4 Ljubljana-Kras region-Ljubljana

In the morning, after breakfast, accompanied by guide, you will depart towards beautiful region Kras, where we will make a stop in local "Gostilna" to try Karst dried ham sampling, and to visit drying factory. Here we will have 3 course lunch with typical Karst dishes (drinks not included). We will also visit Lisjak wine cellar,

⁷ Postojeći aranžman tvrtke Gulliver travel koja je spremna Piran uključiti u svoj program

where we will try 3 sorts of winning wines. After wine tasting we'll off towards Sečovelje to see salt pans. In these northernmost Mediterranean salt-pans, salt is still produced traditionally, with classical salt-pan methods and tools, which is the reason why salt has retained its very special taste and exceptional characteristics.

At the bay of Piran, at the Fonda fish farm we will take the boat and go to see feeding of the sea bass and to see mussels. Here we will also have the light dinner (in form of sea bass sampling with other snacks, and of wine

D5 Ljubljana – Brnik APT

After the breakfast and check out from the hotel, departure towards Ljubljana airport.

Hotel Slon rates:

SERVICE:	Group Net rate – PERIOD I + weekends in period II	Group Net rate – PERIOD II + weekends in period III	Group Net rate – PERIOD III
Overnight, breakfast per person in 1/2 (Comfort room)	46 EUR	52 EUR	58 EUR
Single supplement (Economy room)	23 EUR	28 EUR	34 EUR
Single use (Comfort room)	45 EUR	45 EUR	50 EUR
Half board per person (3 course menu, drinks are not included)	16 EUR	16 EUR	16 EUR
Full board per person (3 course menu, drinks are not included)	32 EUR	32 EUR	32 EUR
Additional person in 1/2 (available only in Deluxe rooms, max. 1 person)	42 EUR	48 EUR	53 EUR
On each 20 pax 1 single room free of charge			

WEEK: Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday

WEEKEND: Friday, Saturday, Sunday

PERIOD I: (3.1.2015 – 1.3.2015), 3.7.2015 – 23.8.2015, 27.11.2015 – 30.12.2015, 3.1.2016 – 28.2.2016

PERIOD II: 2.3.2015 – 3.5.2015, 23.10.2015 – 26.11.2015

PERIOD III: 4.5.2015 – 2.7.2015, 24.8.2015 – 22.10.2015

Other conditions:

- Group rates can only be applied for groups of minimum 15 pax with approximate share of 80% in double rooms for double use.
- Maximum number of single rooms is 20%, otherwise extra charge of 10 EUR and more can be applied.

GROUP NET RATES INCLUDE:

- Accommodation with rich buffet breakfast
- Use of Spa & Fitness
- High speed wireless Internet access throughout the hotel
- Use of baby cot (on request)
- VAT

SUPPLEMENTS:

- City tax: 1,01 EUR per person per night

- Porterage: 1 EUR per person in one way
- Garage: 18 EUR per day ("Valet" parking)
- Pets: 20 EUR per stay (allowed by prior agreement)
- Shuttle transfer, Ljubljana Airport–hotel or vice-versa: 9 EUR per person in one direction
- Taxi transfer, Ljubljana Airport–hotel or vice-versa: 28 EUR in one direction
- Thai Massage studio

DISCOUNTS AND CHILD POLICY:

- There is no charge for maximum 2 children under the age of 12 sharing a room with one or two adults
- Baby cot is free of charge

We reserve the right to change rates in congress, conference and fair periods and in periods of high occupancy. We reserve the right to amend or add congress periods and close dates.

Hotel City

Package price 678,00 EUR includes:

- All transfers according to the program (mini bus vehicle)
- Assistance APT–hotel (one direction)
- Full day Guide for 3 days (max 10 hours)
- Trnulja presentation, tasting and dinner
- Culinary workshop in Ljubljana
- Railcar to Ljubljana castle and visit of virtual museum
- Culinary demonstration at Kenda Manor
- Traditional boat ride to Bled island including entrance to St Maria church and Clock tower
- Demonstration of “potica” preparation and tasting
- Entrance to Bled Castle
- 3 course MENU at Bled Castle
- Visit of cheese factory, tasting
- 1 cheese souvenir for each guest
- 3 course dinner at Lectar
- 1 “lectar” souvenir for each guest
- Prosciutto tasting
- 3 course lunch at Kobjeglava
- Entrance to Sečovelje salt pans
- Private program of Fonda sea bass
- Wine tasting with snack at Lisjak winery
- VAT & city tax

Croatia and Slovenia

Mirela Švaić
Director, PureQuest Croatia
Mobile // (+385) 91 6035 036
Tel // (+385) 1 4920 678
Skype // msvaic
Email // croatiasales@purequest.com
Address // Teslina 12, Zagreb, Croatia
www.purequest.com

⁸ Postojeći aranžman tvrtke Gulliver travel koja je spremna Piran uključiti u svoj program

Trip Overview:

The Republic of Croatia is at the crossroads of Central Europe, the Balkans, and the Mediterranean. Its capital and largest city is Zagreb. With more than a thousand islands off the Adriatic coast, Croatia is a “Jewel” in the Mediterranean region. Croatia is an ideal active and adventure destination with its beautiful National parks, untouched clear rivers, dislocated canyons, rural households hidden in the beautiful Croatian hinterland and mild Mediterranean climate. Greek, Roman and other Mediterranean specialties, which prominently feature various seafood, vegetables and pasta, olive oil and garlic, influence the local cuisine. Over the past decade Croatian wine has exploded onto the scene, providing yet another reason to visit this stunning destination.

Trip highlights:

- Explore beautiful Dubrovnik
- Take the speed boat ride to the exotic Island of Šolta
- Walking tour of magnificent Dubrovnik, Zadar and Split
- Cooking lesson in Istria
- Experience truffle hunt adventure
- Oil tasting in Istria
- Oyster tastings
- Prosciutto tastings in Slovenia
- Explore lake Bled and Postojna Cave
- Take food tour through Ljubljana
- Visit beautiful National Park Plitvice Lakes
- Explore National park Brijuni
- Taste best Mediterranean cheese

Route	Ljubljana – Bled lake – Postojna Cave – Kras region – Motovun – NP Brijuni – NP Plitvice Lakes – Zadar – Split – Šolta – Trogir – Drvenik – Dubrovnik
Duration	14 D/13 N
Level	Easy
Date	01August to 14 August 2015

DAY 1 –01.08.2015 Transfer APT Brnik – Ljubljana; Ljubljana food tour

In the morning you have organized transfer from Ljubljana airport till Ljubljana. In the afternoon we have prepared something special for you. The Top Ljubljana Foods walk will take you through the old town Ljubljana. During a 3–hour guided tour you will familiarize yourself with the city, stories of the people, architecture, history of Slovene nation and of course – local gastronomy. Top Ljubljana Foods is much more than a food tour and definitely not your usual city tour. During the food tour 9 traditional dishes from a variety of different cuisines from all parts and circles of society of Slovenia and 4 sorts of wine will be tasted along familiarizing yourself with downtown Ljubljana and hearing an overview of the history of Slovenes. At the end of the tour your tummy will be full, your thirst will be gone and you will know more about the history of Slovenes than some of our fellow citizens. You will also be in the

know about the old town and know where to go next, what to do next and what to eat next. It's a perfect way to start your stay in our beautiful and tasty capital city!

Accommodation	Hotel Antiq Palace
Meals	Breakfast

Included: hotel accommodation at Antiq Palace in standard dbl room on BB basis, transfer from the APT Ljubljana to Ljubljana; Ljubljana food tour

DAY2 – 02.08.2015 Bled Lake

After breakfast you will meet your English speaking guide at hotel lobby and you will have organized transfer to Lake Bled. Bled became a popular tourist resort in the 19th century, when the Swiss doctor Arnold Rikli discovered the beneficial properties of the area's natural resources and founded a health centre there. Bled's premier attractions are a lake of glacial origin with an island in the middle and a castle whose history dates back to the 11th century. After the tour you will enjoy free time in Ljubljana.

Accommodation	Hotel Antiq Palace
Meals	Breakfast
Transfer	1 Hour

Included: hotel accommodation at Antiq Palace in standard dbl room on BB basis, transfer to Bled, guide, entrances to the island of Bled, boat ride to the island of Bled

DAY 3 –03.08.2015 Postojna Cave

You will meet your English speaking guide at hotel lobby. Today we will explore Postojna cave and Predjama Castle. Postojna Cave is the best-known cave in the world. It is also the greatest tourist attraction in Slovenia and one of the world's largest karst monuments. Many books and other contributions have been written about Postojna Cave; speaking of tourist guides regarding the cave itself, almost 100 have been produced over

200 years. The length of the entire section that has been set up as a show cave is 5 km, whereof 3.2 km are seen during a ride with an electric cave train and 1.8 km on foot. The temperature inside the cave is between 8 and 10°C; suitable clothing and footwear are recommended. The Predjama Castle reigns over the surrounding area, perched high up in a vertical cliff, 9 km from the Postojna Cave, in the idyllic village of Predjama. It is an interesting and romantic sight throughout the year: in the spring and the summer its surroundings are abundant with blossoms and flowers, in the autumn it is clad in the colors of surrounding forests and it is at its most enchanting in the winter when the surrounding area is covered in snow. It was referred to in writing for the first time in 1202. Predjama Castle is the Guinness World Record Holder as the largest cave castle in the world. After visiting Postojna cave and Predjama Castle you will have transfer to Ljubljana.

Accommodation	Hotel Antiq Palace
Meals	Breakfast, Lunch
Transfer	2 Hours

Included: hotel accommodation at Antiq Palace in standard dbl room on BB basis, guide, transfer to Postojna, Predjama Castle, entrances and lunch at Postojna

DAY 4 –04.08.2015 Piran – Sečovelje region; Fonda farm; transfer to Istria

In the morning, after breakfast, you will depart towards beautiful region Sečovelje to see salt pans. In these northernmost Mediterranean salt–pans, salt is still produced traditionally, with classical salt–pan

methods and tools, which is the reason why salt has retained its very special taste and exceptional characteristics. At the bay of Piran, at the Fonda fish farm we will take the boat and go to see feeding of the sea bass and to see mussels. Here we will also have snack (in form of sea bass sampling with other snacks, and glass of wine included).

Accommodation	Apartment Stancija 1904
Meals	Breakfast, Snack
Transfer	2 Hours

Included: privat accommodation at Stancija in standard dbl room on BB basis, transfer to Istria, entrance and local guide at Sečovlje, Fonda farm visit + snack

DAY 5 –05.08.2015 Experience Brijuni ; culinary lesson in the evening

The Brijuni or the Brijuni Islands (also known as the Brionian Islands; Italian: Brioni) are a group of fourteen small islands in the Croatian part of the northern Adriatic Sea, separated from the west coast of the Istrian peninsula by the narrow Fažana Strait. The largest island, Veliki Brijun Island, lies 2 kilometres (1 mile) off the coast. The other islands are Mali Brijun, San Marco, Gaz, Okrugljak, Supin, Supinič, Galija, Grunj, Krasnica (Vanga), Madona, Vrsar, Jerolim and Kozada. Famous for their scenic beauty, the islands are a holiday resort and a Croatian National Park. You'll have transfer to Fazana from where you will board on small boat which will bring you to the island Veliki Brijun/National park. You will experience Brijuni by small train. Lunch will be organized at one of Croatian best restaurants "Vodnjaka" or "Batelina". After lunch we're off to Pula, ancient town where you will have free time to explore this magnificent town on your own. In the late afternoon we're off to Stancija Kumparička, known for the best goat cheese in the Mediterranean. In the few years his family has spent in Istria since moving here from Slovenia, Aleš Winkler has become the most renowned Croatian cheese maker. An uncompromising perfectionist he has found pastures with the most aromatic grasses, goats that provide the best milk, and a method of processing milk and nurturing cheese that produces superior results. A highlight of his fantastic offer is the cheese medallion. Relatively young cheese is formed into a characteristic cylindrical form and sliced into medallions before being quickly fried on both sides to a golden colour. Aleš' timing is impeccable and the atmosphere at his Stancija Kumparička near Pula is magical. We'll enjoy outdoors at the *stancija* in the company of goats and black haired pigs. We'll hear all about the goatherd's profession, how the best young and mature goat cheeses are produced and whether three–year old goat cheese is edible. Instead free evening we have prepared for you culinary surprise at local agrotourismo (distanced just 15 km from Stancija; transfer will be organized). You will have opportunity to learn how to prepare one of famous speciality.

Accommodation	Apartment Stancija 1904 www.stancija.com
Meals	Breakfast, Light lunch, Dinner
Proposal	2,5 Hours

Included: privat accommodation at Stancija in standard dbl room on BB basis, transfer for the activities (Brijuni, restaurant, Kumparicka cheese house and Pula); entrance for NP Brijuni; local guide in Brijuni, lunch, cheese tasting, wine tasting, culinary class (transfer included)

DAY 6 –06.08.2015 Istra tour; Olive tasting; truffle hunt

After the breakfast, we'll depart towards Motovun, but our first stop will be at small village called Vodnjan to do olive oil tasting. The BRIST Olive brand is a creation of Silvano Puhar and his family who

share vision of using traditional growing techniques dating from Roman times in combination with the most modern of production methodologies to provide *BRIST* oils with an unrivalled quality, in what is already an unsurpassed region of Istria, for olive growing. Then it's off to the Motovun Forest where, in the company of truffle hunters, you'll learn all about truffle hunting dogs and pigs. This interesting day wraps up with a lunch in Motovun, a medieval walled town with stunning views of Istrian vineyards and the Motovun Forest. The lunch theme, of

course, is truffles. It was only at the beginning of the past century that Istria discovered its greatest culinary treasure – the truffle. They were discovered by chance during excavations for water mains. Since then numerous truffle habitats have been discovered on the peninsula, but the Motovun Forest was and remains a sensation in the truffle world for its regular and for the most part abundant autumnal harvests of the most prized truffle, the tuber magnatum pico. Its price long ago exceeded a thousand euro per kilogram. The best specimens can fetch several thousand euro per kilogram in years of lower yields. A world record holder in terms of size was found in the Motovun Forest. Named the Millennium Truffle, it weighed 1,310 grams.

Accommodation	Apartment Stancija 1904
Meals	Breakfast, Lunch
Transfer	1 Hour

Included: privat accommodation in standard dbl room on BB basis, transfer during Istra tour, oil tasting, truffle hunt and light lunch,

DAY 7 – 07.08.2015 National Park Plitvice Lakes

After breakfast we are taking transfer to Plitvice Lakes. You will have local guide in the Park. The National park was founded in 1949 and is situated in the mountainous karst area of central Croatia, at the border to Bosnia and Herzegovina. The important north–

south road connection, which passes through the national park area, connects the Croatian inland with the Adriatic coastal region. The protected area extends over 296.85 square kilometres. In 1979, Plitvice Lakes National Park was added to the UNESCO World Heritage register among the first natural sites worldwide. Each year, more than 1,200,000 visitors are recorded. Lunch will be organized in Plitvice. Enjoy free afternoon in Zadar.

Accommodation	Hotel Bastion www.hotel-bastion.hr
Meals	Breakfast, lunch
Transfer	6 Hours

Included: overnight at hotel Bastion in dbl room on BB basis; transfers; entrance ticket to NP Plitvice, local guide in NP Plitvice, lunch

DAY 8 – 08.08.2015 Zadar tour; Maraschino tasting

In the morning we'll sightsee through Zadar, accompanied by local guide. Zadar is a city monument surrounded by archaeological and monumental riches of ancient and medieval times. There are many contemporary architectural achievements here as well, such as the first sea organ – a structure which plays music by way of sea waves and tubes underneath a set of large marble steps. After the walking tour you'll taste Maraschino and famous fig cake.

The Royal pearl of the Maraska Inc. production crown is, without a doubt, Maraschino – the original and noble liqueur originating from Zadar. At the beginning of the 16th Century, the pharmacists of the Zadar's Dominican monastery, devised their own recipe and produced their very first herbal liqueur naming it rosolj (lat. Ros solis). In subsequent liqueur production attempts the original recipe was gradually changed and perfected. The stem and leaves from young and tender branches of the maraska

tree were added into the distilling process in addition to the initial juicy maraska cherry fruits pulp. So the liqueur was given another name Maraschino, the aromatic drink of unusual harmony that was, for a long time, considered to be a medicinal potion. Free evening in Zadar.

Accommodation	Hotel Bastion www.hotel-bastion.hr
Meals	Breakfast

Included: overnight at hotel Bastion in dbl room on BB basis; local guide for Zadar walking tour

DAY 9 – 09.08.2015 Transfer from Zadar to Split; House of Dalmatian prosciutto; Split tour; Olive Oil tasting

Around 11 AM you'll have transfer to Split. On your way you'll make delicious stop at House of Dalmatian prosciutto where you'll have opportunity to taste great prosciutto and have sumptuous lunch.

In the late afternoon you'll meet with your guide in the hotel lobby in Split and you'll do sightseeing tour of Split and its historical Centre. In III s A.C: Roman emperor Diocletian decided to spend his last days in the sunny harbor of Asphalatos where he built the palace whose

walls still make the part of the City of Split. Guided city tour will include the visit of Diocletian's palace. His mausoleum converted nowadays into the cathedral, Baptistry, statue of Gregory of Nin. Lunch in one of the city taverns. In case you have not enjoyed enough of the Mediterranean's best food.

Today you will explore Split's delicious side, beginning with a jaunt in the city's abundant food market, which is a monument in and of itself. Everything that the Adriatic Sea has to offer can be found on the fish market's white tables, from sardines to scarp to lobsters. (Fun fact: The natural sulfur smell from the springs nearby keeps away the flies.) Split Riviera cuisine is defined by tasty white fish, cheese and prosciutto. Your tour will end in the restaurant called Oil bar where you'll have dinner.

Accommodation	Hotel Cornaro www.cornarohotel.com
Meals	Breakfast, Lunch, Dinner
Transfer	2,5 Hours

Included: overnight at hotel Cornaro in dbl room on BB basis; lunch at House of Dalmatian prosciutto; local guide for Split Walking tour; dinner at Oil bar or similar

DAY 10 – 10.08.2015 Free day to explore Split

Accommodation	Hotel Cornaro
Meals	Breakfast
Transfer	1 Hour

Included: overnight at hotel Cornaro in dbl room on BB basis

DAY 11 – 11.08.2015 Speed boat excursion to the island of Šolta

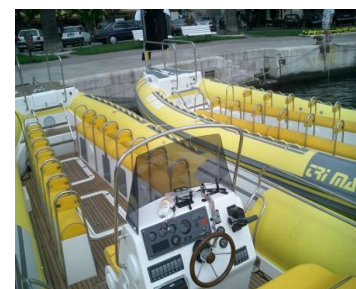
Meeting at 10:00 at “RIVA” (harbor) with your skipper. To have a speed boat and captain it is probably best way to spend day in Croatia. Hop off speed boat and drive toward island of Šolta, and restaurant “ Martinis Marchi” where we will make a stop for a lunch (lunch is optional, not included in the price). After the lunch you will have free time for sun, swimming and snorkeling on beach Krknjasi (island Veli Drvenik); if the weather will be nice. Afternoon time for coffee and taking pictures in Trogir. Late afternoon driving back to Split with speed boat.

Accommodation	Hotel Cornaro
Meals	Breakfast
Transfer	2 Hours

Included: overnight at hotel Cornaro in dbl room on BB basis

DAY 12 – 12.08.2015 Transfer to Dubrovnik; Ston Oyster tasting

After breakfast you will drive towards Dubrovnik, making a short but important stop in Ston region. Ston is important for untouched natural beauty of the protected eco system of Mali Ston bay, along with the sun and the sea in which many small islets "are bathing". Learn how to gather oysters and open them in the midst of an oyster farm and enjoy tasting it. Arrival in Dubrovnik in the late afternoon to relax before dinner. Overnight in Dubrovnik.

Accommodation	Prijeko Palace, Verdoes Deluxe room with balcony (balcony is VERY small) www.prijekopalace.com
Meals	Breakfast, Snack
Transfer	4 Hours

Included: overnight at aparthotel Prijeko Palace in dbl room on BB basis; transfer from Split to Dubrovnik with short stop in Ston; oyster tasting

DAY 13 – 13.08.2015 Walking tour Dubrovnik

Dubrovnik Walking Tour, guide will wait for you in the hotel lobby and you will walk with him to the old town. Discover why the beautiful city of Dubrovnik is on the UNESCO list of World Heritage Sites, since 1979. Tour the Imperial Fortress, built in 1806 during the reign of Napoleon, stroll through the charming Old Town and set sights on important architectural monuments.

Accommodation	Prijeko Palace
Meals	Breakfast
Transfer	1 Hours

Included: overnight at aparthotel Prijeko Palace in dbl room on BB basis; local guide for Dubrovnik walking tour

DAY 14 – 14.08.2015 Transfer to the airport

Included: transfer to the airport

Rate: 4560,– EUR per person**Included**

All transfers with small vehicle

Accommodation in dbl room: 3 nights at hotel Antiq in Ljubljana, 3 nights at Stancija agrotourismo, 2 nights at hotel Bastion in Zadar, 3 nights at Cornaro hotel, 2 nights at Prijeko Palace

Local guide on day 1, 2., 3., 4., 7., 8., 9.,

13. Ljubljana food tour

Entrance fee for Postojna Cave, Predjama Castle and lunch

Entrance fee to Salt pans Sečovlje

Prosciutto tastings

Snack at Fonda farm

Entrance fee to small island Blejski otok

Boat ticket from Bled to Blejski otok (island)

Olive oil tasting at Brist

Culinary lesson

Entrances to National Parks Brijuni & Plitvice

Lunch at restaurant near Pula

Cheese tastings

Lunch at House of Dalmatian Prosciutto

Maraschino drink & fig cake

Dinner at Oil bar or similar

Rental of the speed boat for the route

Equipment, logistics and personnel details:

24-hour service hotline

VAT

Excluded

Tour guide

Tipping

Personal expenses and personal gear

Alcoholic (except those in wine tastings) and non-alcoholic beverages during meals & refreshments

ROVINJ

Batane & bitinade

Če želite slišati zgodbo o batani, tradicionalni rovinjski leseni barki in bitinadi, izvirnem izročilu rovinjskih ljudskih pesmi, se nam pridružite na tem izletu, ki oživlja tradicijo rovinjske pomorske dediščine. Mala Barka, glavni lik zgodbe o pomorski dediščini hrvaške in slovenske Istre ter Kvarnerja, je obiskala svojo sestro Batano v Rovinju, kjer je slavila 25. obletnico zakona. Obisk Hiše o batani je samo ena od znamenitosti tega posebnega izleta. Nismo pozabili niti na Mali šver, kraj, kjer se ustvarja nova ali se popravlja stara batana. Izlet se konča z obiskom ene od rovinjskih gostiln in vam govorimo zgodbo "spacio–v", vrsti konobe, ki je posebnost Rovinja. Kot so delali stari Rovinjčani bomo tako tudi mi in praznovali in peli skupaj s programom Sing & Sea.

Itinerarij

9.00 ogled mesta Rovinja s posebnim poudarkom na zgodbi o batani, bitinadi, Rovinjski regati, ribji industriji in ogledu Malega škvera školjk

11.00 obisk hiše o batani

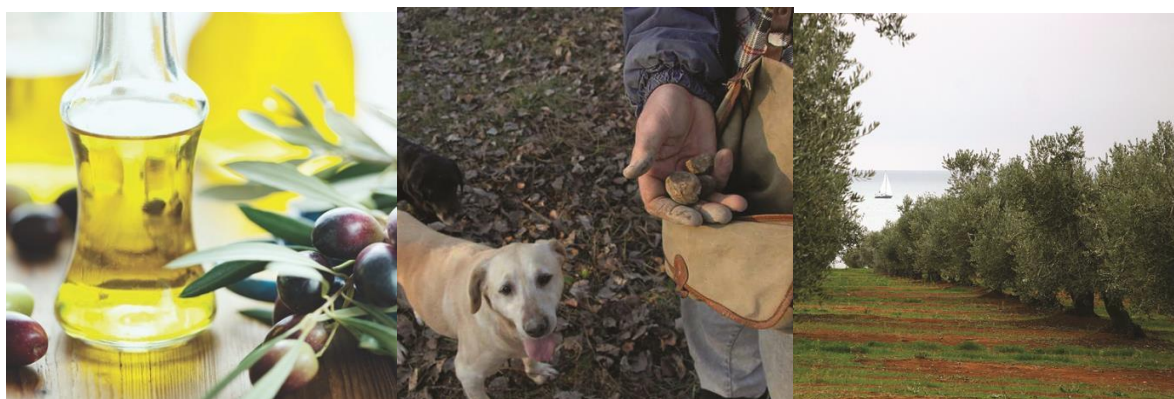
12.00 prosti čas

12.30 odhod v Spacio (kosilo) s programom Sing & Sea Po kosilu se vrnete v hotel.

Ultimate Culinary Istria program⁹

Learn how and why Istrian gastro scene has become star of the international gastro scene

Gulliver will lead you into this unique scene: a harvest in picturesque olive groves, exceptional beauty of Istrian landscape...

ITINERARY

D1 Rovinj – Buzet – Rovinj

Today we'll take breakfast at the hotel before heading out to Buzet region. Morning »TRUFFLE EXPERIENCE« TRUFFLE FARM. You will have the opportunity to meet with the hunters and their dogs, hear about tradition of seeking truf, called – The Eco museum Batana fles in Istria and the general history of truffles and even try short hunting with dogs in the nearby forest. Welcome schnapps aperitif followed by a tasting of truffle products. You will have a chance to participate in preparation famous scrambled eggs with truffles, a real delicacy. The food will be accompanied by local wines from their cellar. Late lunch in a traditional restaurant in Buzet. In the afternoon, you'll explore Rovinj with a licenced guide. You will have a chance to visit a special museum called The Batana Eco-museum, unique on Adriatic and Mediterranean. It is dedicated to the traditional wooden boat known as batana and to the community which has chosen it as its symbol. You will also hear more about "bitinada". According to the tradition, the bitinada was created by Rovinj fishermen who spent hours on their boats fishing or repairing the nets. Since their hands were engaged otherwise, they thought of a way to achieve the top-quality orchestral performances using their own voices. This is the original way of background singing by imitating musical instruments for any song the vocalist wishes to perform. When a soloist, or soloists, perform as a duo, and intonate a selected song, the "bitinadurs" (the definition of the singers of that group that consists of fifteen or more members) use all their skills in imitating the sounds of instruments of a hypothetical orchestra. The particular performance most often cannot be repeated again because it is based on improvisation. Overnight stay will be at the hotel.

D2 Rovinj – Vodnjan – Rovinj

Breakfast and morning free of leisure. In the early afternoon you will start the tour by a visit to an olive oil producing farm in the heart of Istria. Guided visit of the olive trees plantation and guided olive oil tasting. During the classical antiquity, Roman emperors planted model olive groves in present day Croatia as the ultimate status symbol. Over the past two decades olive oil production has seen a great renaissance in Croatia. The quantities of oil and olives currently produced remain relatively small, but the quality of the oils produced from these olive groves is reaping top awards at the most influential international events. Moreover, local olive growers have become global trendsetters, above all by the diversity of their offer of varietal olive oils and their fantastic collaboration with leading chefs and sommeliers in the search for the perfect menu. Gulliver will lead you into this unique scene: a harvest in picturesque olive groves, processing in the traditional and modern methods, sampling, the meeting and melding of the ancient and modern customs among olive growers... Late lunch will follow after the visit of olive oil farm. Overnight will be at the hotel.

⁹ Obstoječ aranžma podjetja Gulliver travel, ki je pripravljena vključiti Rovinj v svoj program

D3 Rovinj – Brijuni – Krnica – Pula – Rovinj

In the morning, we're off to Brijuni National park. The Maker intended to shape a part of the Earth to the image of Heaven. That is how Istria came into being, like a garden covered with magnificent trees and vast meadows, washed by the deep blue sea, appealing people to a happier life. But the jealous devil destroyed his work by tearing the bag in which the angel was carrying the unused stones. Thousands of rocks scattered around the Istrian land making it a land of contrasts, gentle and rough, fertile and barren, sunny and cloudy. The desolated angels gathered the pieces of Heaven remaining among the scattered rocks and protected them by the sea waves and created Brijuni. Upon self guided tour we're off to Stancija Kumparička, known for the best goat cheese in the Mediterranean. In the few years his family has spent in Istria since moving here from Slovenia, Aleš Winkler has become the most renowned Croatian cheesemaker. An uncompromising perfectionist he has found pastures with the most aromatic grasses, goats that provide the best milk, and a method of processing milk and nurturing cheese that produces superior results. A highlight of his fantastic offer is the cheese medallion. Relatively young cheese is formed into a characteristic cylindrical form and sliced into medallions before being quickly fried on both sides to a golden colour. Aleš' timing is impeccable and the atmosphere at his Stancija Kumparička near Pula is magical. We'll enjoy tastings outdoors at the *stancija* in the company of goats and black haired pigs. We'll hear all about the goatherd's profession, how the best young and mature goat cheeses are produced and whether three-year old goat cheese is edible. Our tour will continue in Pula where you'll have free time to explore the town on yourself. The tour will end with lunch in local restaurant. In the evening transfer to Rovinj.

D4 Rovinj – Livade – Rovinj

Today you'll explore real gourmet adventure. You'll participate in culinary lesson, and the main story will be truffles.

In the afternoon end of tour, farewell in tears.

PAX	2	4	6
TOTAL:	970 €	640 €	530 €

LOŠINJ - NEREZINE

Pogovor s kapitanom

Botterini, Budinich, Petrina, Kozulich, Lev, Bussanich, Tarabocchia, Gerolimich, Širola, Martinolic, Ivancic ... so imena znanih lošinjskih kapetanov. Mnogi od njih so ob boku svetovnih pomorcev obpluli svet in so bili odgovorni za odpiranje trgovinskih odnosov z oddaljenimi deželami in jih slavili kot junake. Ste se kdaj spraševali, kakšen je občutek, ko ste v "hiši" v stalnem in nevarnem gibanju, seka valove in ser guga? Ali si skrivoma sanjali, da bi bili kapitan? Iz prve roke izvedite, kako upravljati ladjo, kakšna so življenjska pravila na ladji, kaj jedo mornarji, kako se znajdejo na nevihtnem morju in še veliko več v pogovoru s pravim kapitanom! Privoščite si kapitanske jedi po izvirnih kapitanskih receptih in na koncu ne pozabite svoji življenjski kapitanki pokazati ljubezni ...

Itinerarij

9.30 sprehod po Nerezinah z spoznavanjem zgodovine in današnjega življenja mesta s poudarkom na pomorski zgodovini

10.30 odhod proti Malemu Lošinju

11.00 obisk interpretacijskega centra s strokovnim vodstvom in sodelovanjem v programu "Pogovor s kapitanom" (ogled ladje s kapitanom z zgodbo o vsakdanjem življenju na krovu) 12:00 ogled razstave "Ženska na ladji" in "Miti o mornarjih"

13.00 kapitansko kosilo v enem od objektov LH & V

Po kosilu vrnitev v hotel.

MOŠĆENIČKA DRAGA

Kapitan ladje zapusti ladjo

Ste slišali zgodbe o nekih mitskih živalih iz mulja morskih globin z dna Kvarnerskega zaliva? In o ribiškem pristanišču, ki je dom spretnih lovcev na te mitske živali? Da, gre za slavni kvarnerske škampe, dom spretnih lovcev pa je Mošćenička Draga. Rodni kraj Guca, tradicionalne ribiške barke, ki je pomenila življenje njenim prebivalcem. Zaveslajte ali odjadrajte z nami na tradicionalni barki, pripravite ribolovno orodje, dajte ribe v sol ali kuhajte ribje kosilo. Bodite majhni ali velik ribiči. Obiščite Morsko hišo, je samo ena od zanimivosti tega posebnega potovanja, kjer boste slišali vse o ribiškem življenju. In življenje je na obali, kjer ženske po "moškem" ulovu prevzele glavno besedo, a obala je ribi odgriznila rep. Preostali del je seveda končal v loncu, iz katerega bomo skupaj pokušali ...

Itinerarij

9.00 sprehod po mestu Mošćenička Draga z seznanjanjem z zgodovino in današnjim življenjem kraja

10.00 obisk Morske hiše s strokovnim vodstvom

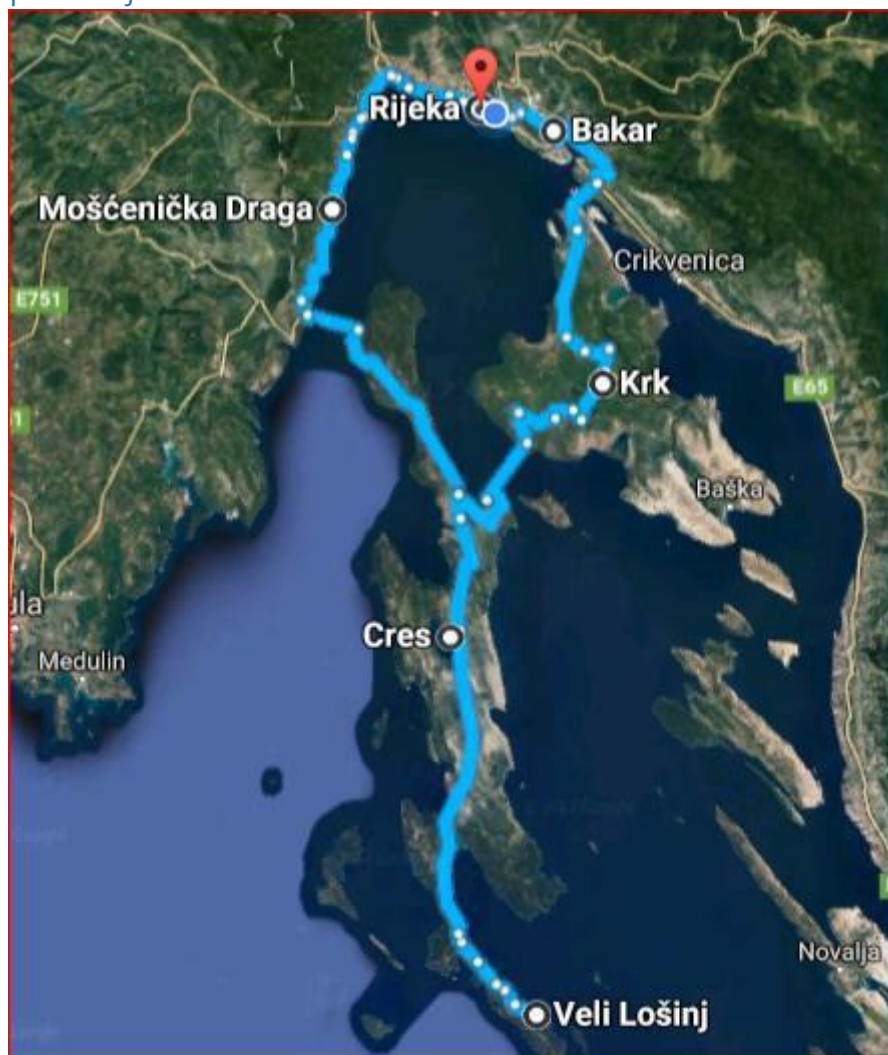
11.00 udeležba v programu "Kapitan zadnji zapušča ladjo, ki tone" (vožnja na tradicionalnih čolnih z zgodbo o vlogi moških pri ribolovu, v primeru slabega vremena demonstracijske in participativne delavnice obnove bark)

12.00 udeležba v programu "Riva ribi grize rep" (sodelovanje pri pripravi ribolovnih orodij, izdelavi/krpanju mrež, priprava vrš/parangalov, izdelava jader in soljenje rib ter priprava ribjih jedi)

13.00 kosilo v restavraciji Johnson

Po kosilu vrnitev v hotel.

Priloga 8 – Predlog itinerarija Pomorske in ribiške dediščine Hrvaškega primorja¹⁰

1. dan: Prihod v Reko, nastanitev v **Hotelu Marina**, večerja v gostilni **Mornar** blizu pristanišča, spanje
2. dan: zajtrk, ogled mesta z lokalnim vodičem: Korzo, Stari Grad katedrala sv. Vida, **Pomorski in zgodovinski muzej Hrvaškega primorja Reka**, tržnica s poudarkom na stavbi **ribarnice. Molo Longo**, prosto za kosilo in samostojno ogledovanje, večerja v **restavracija Molo Longo**
3. dan: zajtrk, odhod – Mošćenička Draga (**Interpretacijski center "Morska hiša"**), trajekt Brestova – Porozina – zaliv Veli bok (**Ribogojnica Royal Adriatic**) – Cres – namestitev v Malem Lošinju, večerja v hotelu
4. dan: zajtrk, **Lošinjski izobraževalni center o morju** Veli Lošinj, trajekt Merag – Valbiska–Krk (**Pomorska zbirka in oblikovanje ladijskih modelov – g. Skomeršić, vožnja z največjo polpodmornico na Kvarnerju in ogled podmorja**) – nastanitev Vrbnik vinotel Gospoja, večerja gostilna "Žlahtina"
5. dan: zajtrk, odjava, povratek – ustavljanje v Bakru in ogled mesta (**Pomorska šola, pekarna z baškoti**)

¹⁰ Okvirni predlog itinerarija podjetja Real Experience, d. o. o.

Pomorski in zgodovinski muzej Hrvaškega primorja Reka, ki ima sedež v nekdanji guvernerjevi palači, zaščiteni kulturni spomenik kot eksponat št. 1, ponuja z interdisciplinarnim pristopom videnje–uživanje, razumevanje in spoznavanje značaja prostora in ljudi, spomina in mitov, ki razkrivajo identiteto, ki je neločljiva povezava med preteklostjo in sedanjostjo.

Velika tržnica se je pojavila v bližini morske obale, nedaleč od lesenega pomola, kjer so lokalni ribiči raztovarjali ulov in ga nosili na prodaj v košarah. Ribe, raki in raki so se prvotno prodajali na prostem, leta 1866 pa pod streho, v postavljeni ribarnici ... Tri stavbe so postale temelj nove rezidencialne četrti. Ribarnica je vse manj zadovoljevala higienska pričakovanja rastočega mesta, zato se je odločilo zgraditi novo. Delati jo je začel reški arhitekt Carlo Pergoli, dela pa so se začela pred začetkom prve svetovne vojne. Po izgradnji skladišča za ribe leta 1914 so se dela na glavni stavbi podaljšala do leta 1916. Pergoli je pokazal v oblikovanju težnjo k dunajski secesiji. To označuje kamnita dekoracija, delo beneškega kiparja Urban Bottassa. ... Kamniti raki, hobotnice, ribe in školjke dajejo vtis živih in vabijo mimoidoče, da se približajo ribarnici, kjer bodo zanesljivo našli nekaj za svojo mizo.

Obstoječi **valobran** glavnega pristaniškega bazena popularno imenujejo "molo longo" zaradi njegove dolžine 1707 m, danes pa služi kot potniški terminal in obalna promenada. S projektiranjem in pripravi za gradnjo sedanjega valobrana se je začelo leta 1872 in je bil zaključen leta 1888. V spomin na zgodovinske zasluge je bil v čast cesarice imenovan Molo Marije Terezije. Madžarski arhitekt Antal Hajnala je bil projektant za madžarsko upravo, gradbena dela pa je izvedlo med drugim tudi pariško podjetje za gradnjo železnic.

V novem interpretacijskem centru za ribištvo in pomorsko dediščino **Ekomuzej "Morska hiša"** na obali v Mošćeniški Dragi se v dveh nadstropjih lahko izve številne zanimivosti na temo o ribištvu, pomorskih zadevah in tradicionalnem ladjedelništvu. Del zbirke je bil zbran od lokalnega prebivalstva, del materiala pa je izposojen iz Pomorskega in zgodovinskega muzeja Hrvaškega primorja Reka. Za razliko od običajnega koncepta muzejskih razstav, ko gre za pomorsko dediščino in predstavitev vsakdanjega življenja ribičev, je pozornost namenjena tudi položaju in vlogi žensk.

Zalivi okoli **ribogojnice** so habitat sredozemske medvedice simbola čistega in nedotaknjene Sredozemlja. V tako nedotaknjem mediteranskem okolju nastane izdelek izjemne kakovosti. Gojišče vzreja brancine in orade, ki so na voljo skozi vse leto. Gojišče na odprtem morju in visoka tehnologija zagotavljajo vrhunsko kakovost rib.

Lošinjski izobraževalni center o morju, ki se nahaja v Velom Lošnju, je prvi izobraževalno interpretacijski center na Jadranski obali, ki ga je leta 2003 ustanovil Plavi svet Inštitut za raziskovanje in zaščito morja z namenom razširjanja informacijskih in izobraževalnih vsebin o biologiji, raziskavah in grožnjah ter zaščiti morskega ekosistema za kar največje število ljudi. V pritličju je javni, razstavno–interaktivni prostor odprt za vse obiskovalce, kjer s stalno razstavo fotografij, tridimenzionalnih modelov in preparancev ter multimedijskih in interaktivnih predstavitev interpretirajo kompleksne odnose, ki vladajo v morju.

Krk – **Pomorska zbirka in izdelovanje ladijskih modelov** ... g. Skomeršić izdeluje tudi originalne spominke, povezane z morjem in ladjami: polmodele na deski, plošče z morskimi vozli, stilizirane jadrnice podlagi razglednic ali navtičnih kart, ladje v steklenici, obeske iz vrvice ...

Bakar, starodavno mesto in pristanišče, je kraj, kjer se je Sredozemsko morje najgloblje zavleklo v evropsko celino. Bogata zgodovinska zapuščina je pustila za sabo pomembno kulturno dediščino, ki se odraža skozi bakrov Kaštel hreljinske zgradbe, cerkev sv. Andreja v Bakru (tretjo največjo na Hrvaškem, Rimsko in Turško hišo, bakarske prezide in številne druge kulturno–zgodovinske znamenitosti in posebnosti). Ena od najpomembnejših

stavb v Bakru je zagotovo tudi **Pomorska šola**, najstarejša poklicna šola na Hrvaškem, ustanovljena leta 1849. Šola je imela prvo šolsko ladjo trgovske mornarice "Margito" ne le na Jadranu, ampak tudi v Sredozemlju! Stavba, v kateri je še danes aktivna šola, je stara več kot sto let. Med številnimi značilnostmi bi poudarili tudi Bakarsko vodico in bakarski baškot – tipičen krompirjev proizvod v obliki valja, ki se je včasih namesto kruha nosil na daljša ribolovna potovanja in tradicionalno se namaka v vino. Ob pogledu na bakarsko morje vam bodo priplavali v spomin številni narodi, ki so pluli in trgovali v teh deželah – Iliri, Kelti, Grki, Rimljani, Bizantinci, Benečani in Hrvati, ki so se tukaj tudi naselili v 7. stoletju.

Priloga 9 – Zamisli za proizvode in urbanistično načrtovanje na temo pomorske dediščine

Slika 1. Tradicionalna barka v javnem prostoru

Vir: avtorica, Ponta Delgada, Azores, oktober 2017

Slika 2. Klop v javnem prostoru

Vir: avtorica, Ponta Delgada, Azores, oktober 2017

Slika 3. Izdelava figur iz peska I

Vir: avtorica, Lizbona, oktober 2017

Slika 4. Izdelava figur iz peska II

Vir: avtorica, Lizbona, oktober 2017

Slika 5. Izdelava skulptur iz kamnov iz plaže

Vir: avtorica, Lizbona, oktober 2017

Slika 5. Uporaba blagovne znamke Sardine

Vir: avtorica, Lizbona, oktober 2017